

МОНАСИ НЕЋЕ СКИНУТИ СРПСКУ ЗАСТАВУ С МАНАСТИРА MONKS REFUSE TO REMOVE SERBIAN FLAG FROM MONASTERY

Освештање манастира Св. Козме и Дамјана у Зочишту

Монаштво манастира Зочиште у Метохији није желело да скине заставу Србије са звоника, што су од њих јуче захтевале међународне снаге на Косову и Метохији. Захтев да се застави уклони уследио је после претњи Албанаца да ће, уколико то монаштво не учини, манастир бити нападнут.

Владика рашко-призренски Артемије је рекао да „ако некоме смета застави, нека интервенише“, али да монаси неће скинути заставу. Припадници аустријског КФОР-а који обезбеђују манастир прене-ли јуче рано ујутро монасима да Албанци прете нападом на манастир и навели да је задатак КФОР-а да заштите оне који су угрожени и смири оне који стварају немире на Косову. Тада је и затражено да се застави уклони. О претњама упућеним Српској православној цркви, јуче у Влади Косова нису имали коментар јер, како тврде, нису ни упознати са случајем.

Ако косовски Албанци имају право да истичу заставу друге државе - Албаније на својим кућама и шупама, онда зашто на то не би имали право и Срби на свом манастиру - истакао је владика Артемије и додао да се манастир Зочиште налази у својој земљи Србији.

Манастир Зочиште је потпуно миниран 1999. године. Међутим, пре око три године настојатељ манастира отац Петар (Улемек) по благослову владике Артемија отпочео → следећа страна

The brotherhood of Zociste Monastery in Metohija has declined to remove the Serbian flag from their belltower after being asked to do so yesterday by international forces in Kosovo and Metohija. The request to remove the flag was made after Albanian threats that if the monks did not do this, the monastery would be attacked.

Bishop Artemije of Raska and Prizren said that "if someone is bothered by the flag, then they should intervene" but that the monks would not remove the flag. Members of Austrian KFOR which secures the monastery advised the monks early yesterday morning that the Albanians are threatening to attack the monastery, stating that it is KFOR's task to protect those who are threatened and to calm those who are creating disturbance in Kosovo. They then requested that the flag be removed. Yesterday the Kosovo Government had no comment regarding threats directed at the Serbian Orthodox Church, claiming that they had no knowledge of the matter.

"If the Kosovo Albanians have the right to display the flag of another country - Albania - on their homes and huts, why would Serbs not have the same right to do so on their monastery," said Bishop Artemije. He added that Zociste Monastery is located in its own country of Serbia. Zociste Monastery was completely dynamited in 1999. However, three years ago the monastery elder, Father Petar (Ulemek), received the blessing of Bishop Artemije to begin rebuilding the holy shrine.

→ next page

У овом броју:

Док је вере, биће...	2
Копли: Тачно је да је Ахтисари...	4
Наставити пре-говор уз ...	4
Власи: Космет ће прогласити ...	4
Јединство парти-ја у РФ према...	4
Важна претња ветом и...	4
Кушнер позвао косовске Албанце	5
Немачки ставови о подели Косова	5
Подела отвара Пандорину кутију	6
Морална опасност	7
The Moral Hazard	
Нови почетак	9
A new beginning	
Бледи нада у матичну државу	11
Тајно оружје за...	12
Косово	13
Обуздавање Русије	14
Containing Russia	
Приштина и Београд	19
Да ли се трасира пут за унију	20
Косово-Албанија?	
Зашто страхује-те од уједињења?!	21
Подела као тријумф	22
Археолошки радови ...	24

(наставак) је са обновом храма. Освећење обновљеног храма, и после осам година враћање моштију светих врача Козме и Дамјана, било је у суботу на манастирску славу, а окупило се и око три хиљаде Срба из свих делова Косова и централне Србије.

У манастиру живи петорица монаха. Манастир Зочиште тренутно је јединствен на Косову и Метохији по томе што је то једини обновљен и осветан храм од око 150 порушених 1999. Такође, обновљен је највећим делом новцем народа, а јединствен је и по томе што од првог дана, по повратку монаштва, манастир походе и локални Албанци који, како кажу, „поштују Свете враче“. БЛИЦ 18.07.

КФОР: ПОСТАВЉАЊЕ ЗАСТАВЕ СРБИЈЕ НА МАНАСТИР ЈЕ ПРОВОКАЦИЈА

Портпарол КФОР-а Кнут Петер оценио је данас да постављање заставе Србије на манастир Зочиште код Ораховца представља "чисту провокацију".

Одговарајући на питање о томе зашто су аустријски вој-

The consecration of the renewed church and the return of the holy relics of Unmercenary Physicians Cosmas and Damian after eight years took place on Saturday, the monastery patron saint's day, and gathered some 3,000 Serbs from all parts of Kosovo and central Serbia. Five monks live in the monastery. Zociste Monastery is currently unique in Kosovo and Metohija in that it is the only restored and consecrated holy shrine out of the approximately 150 that have been destroyed (since) 1999. As well, it was restored largely through individual donations, and unique in that since the first day of the brotherhood's return, it has also received visits from local Albanians who say that they "respect the Unmercenary Physicians". БЛИЦ 18.07.07.

ници у саставу КФОР-а од монаха тог манастира тражили да скину заставу, Петер је на конференцији за новинаре у Приштини рекао да је то проблем УНМИК-а и да војници нису ни од кога захтевали скидање заставе. "Наше је мишљење да је подизање заставе чиста провокација и у то нема сумњи", рекао је он.

Портпарол УНМИК-а Александар Иванко изјавио је да то није проблем цивилне мисије, већ за локалне власти и да га она мора решавати. БЛИЦ 18.07.07.

ДОК ЈЕ ВЕРЕ, БИЋЕ И СРБА НА КОСМЕТУ

Звук звона са импровизованог звоника у порти манастира Свети Козма и Дамјан у Зочишту, удаљеном од Ораховца око пет километара, проламао се Метохијом као вековима уназад на празник Свети врач. Народ, пристигао из свих крајева Србије комешао се.

Долазе владике! - рече неко. Владике Артемије и Теодосије улазе у двориште манастира. Народ извија вратове да их види. Тискају се око њих, траже благослов. Мршава жена, забрађена марамом, носи у рукама живог пе/тла. Даје га једном од монаха. Ваља се, каже, дати дар за здравље деце. Средовечна Српкиња, пореклом из Призрена, обучена у стару српску ношњу са Космета поносито шета двориштем. Времешна Стана Бојић покушава да се пробије кроз масу, ближе владикама.

Болне успомене

Очи старице пуне суза. Обукла је за Свете враче, манастирску славу, најлепшу одору. Као некад, кад је била девојка. У рукама стеже букетић цвећа. Погледом из дворишта манастира тражи своју девојачку кућу.

- Овде сам ти, сине мој, девовала. Оним путем тамо су ме сватови одвели - показује руком кривудасти пут који се протеже кроз село.

Родила сам се у Зочишту, удала се у Исток. Тражила сам да ме доведу да за живота још једном видим цркву у којој сам крштена. Исту су је направили какву је ја памтим - милујући погледом обновљену манастирску цркву присећа се Стана

- А како је некад било овде за Враче.... Пуно! И Албанци и Срби, сви заједно! Ено, доле ниже је извор с чудотворном водом. Лек за очи. Слепи су од ње прогледали. По њему је село и име добило - наставља да се присећа.

Данас Срби не могу до извора. Дели их од њега бодљикава жица. Као и од њихових кућа и имања.

У двориште манастира пристиже и главнокомандујући Кфора на Космету, немачки генерал Катер. Народ се дошаптава.

- Свака му част - чу се из гомиле.-

- Па ту су и онај мали Тадићев и Коштуничин. Како се зо-

ве..? - чешкајући се по проседај глави покушава да се се-ти имена државног секретара из министарства за Косово и Метохију Илија из Штрпца.

- Пророковић? Он је јуче дошао. Када су свете мошти донете из Сопоћана назад у Зочиште - важно му одговара Душан.

- Па ту је и она нова министарка за дијаспору - надовезује се њихов компањон Горан.

- Е, а шта то значи?! Да смо ми дијаспора. Е, то не разумем - убацује се у разговор Никола из Приштине.

Владике и свештенство, а за њима народ уз молитве обилазе око цркве. Припадници немачког КФОР-а наоружани иду упоредо са њима. Народу сметају пушке на све-ом месту.

Аустријанци, припадници Кфора, задужени за безбедност манастира, одлазе кроз остатке спаљеног конака у доњи део манастирског дворишта, на путељак који је некада низ-брдо водио до доње капије и улаза у село. На полусрушеној капији сада знак "Забрањена зона" - исписан на албанском.

Ђорђе Крстић, са зидина ограде показује унуку Николи, пристиглом из Краљева, где му је некада био дом.

- Видиш она три јаблана. Е, одмах ту је била наша кућа! А оно тамо, видиш. То су били наши виногради. То су си-не твоји виногради, немој да заборавиш! - видно потре-сен говори Ђорђе унуку, милујући му црну косу.

Винограде Ђорђа Крстића, настањеног у Великој Хочи, Албанци су претворили у пшенична поља. Кућу му запалили, а у нову, саграђену за повратнике, не може.

- Све је то представа за јавност. Руководство општине и села каже - дођите. Али како? Па нас полиција и КФОР води у село! Сами не смемо! А сви би се вратили. Имање ми је ту и гробови предака. Порекло... - узбуђено говори Ђорђе.

Ранко Станојевић и Јефта Крстић, пристигли су дан раније из Сремчице, да присуствују враћању делова моштију Светог Козме и Дамјана из Сопоћана у Зочиште. Јефта је први пут од 1999. године, од када је избегао, дошао у родно село.

Превалјени преко манастирске оgrade присећају се некадашњег живота.

- Не знам да ли сам тужан или срећан. Синоћ нас Кфор провео кроз село. Видео сам школске другове Албанце. Пролазимо поред њих, не јављају се. А вратио бих се! Ако би се сви вратили и ја бих. Не знам само за посао... Али, бих - каже Јефта, док Ранко у знак сагласности потврдно клима главом.

- А, јел оно Миливојево син?! - знајући унапред одговор на питање распитивала се Зорка из Штрпца о човеку који је палио свеће на гробу испод манастира.

- Иди га зови! - нареди она мужу.

Млади Будимир Савић из Белог Поља поред Пећи са друштвом нашао уточиште од врелог сунца у хладовини манастирске капије.

- Немају они толико жице колико ми имамо лепоте! Па,

гледај! Види ово! - широко показујући руком испред себе Будимир показује на народ и манастир, наздрављајући истовремено лименком пива аустријском припаднику Кфора, смешеном на узвишици изнад њега.

Немачки војници фотоапаратима покушавају да овековече како се српска застава подигнута високо на звонику у обнови вијори на ветру над Метохијом.

- Колико лепе деце на једном месту. Цео приказ је нестваран. Ваши свештеници, обред, снага и вера вашег народа је запањујућа - рече један од присутних странаца свом српском другу.

- Да, то смо ми, Срби... Док је вере биће и нас на Космету - одсутно му одговори овај.

А смех и радост више од две хиљаде Срба пристиглих из свих крајева Србије утихнули би само док би се изговарала молитва, крстећи се и понављајући; "Бог нека чува."

БЛИЦ 16.07.07

Текст и фото: Б. Ристић

Више од две хиљаде Срба присуствовало освештењу обновљеног манастира Зочиште

Манастира Зочиште (11. век) пре рушења

ПРВИ У НИЗУ ОБНОВЉЕНИХ МАНАСТИРА

Обновљени манастир Свети врач Козма и Дамјан, који потиче из 11. века, освештан је 14. јула, као први од 150 цркава и манастира порушених на Косову и Метохији. Обнова је трајала годину дана. Братство манастира страдало је са народом тог краја још 1998. године, а монаси су провели два и по дана у логору ОВК и ослобођени су посредством Међународног црвеног крста. Манастир је опљачкан, а 1999. године потпуно уништен. Братија се склонила најпре у Призрен, а после тога у Црну Ријеку. Монаси нису могли да се врате пет година јер су од КФОР-а добијали одговор да нема довољно војника за њихову заштиту. Вратили су се 17. октобра 2004. године и братство броји пет монаха. Један од искушеника се на Свете враче замонашио.

Рушевине манстира у Зочишту

Обновљени манстир у Зочишту

КОПЛИ: ТАЧНО ЈЕ ДА ЈЕ АХТИСАРИ КОРУМПИРАН

БЕОГРАД - Председник Међународне асоцијације стратешких студија Грегори Копли изјавио је да је све што је објављено о поткупљивању изасланика генералног секретара УН за Косово и Метохију Мартија Ахтисарија - тачно. У саставу те асоцијације је амерички обавештајни сервис Глобални информациони систем (ГИС), који је потврдио наводе медија да је Ахтисари примао мито од албанске мафије.

- Видели смо извештај БНД-а (немачка обавештајна служба). Затим смо питали своје изворе да ли можемо да добијемо независну потврду Ахтисаријеве корупцираности. Неколико обавештајних извора из различитих земља умешаних у косовски процес имало је сумње, или доказе, о умешаности Ахтисарија у албански организовани криминал - казао је Копли.

Он је рекао да очекује да УН размотре положај Ахтисарија, али да, "нажалост, генералном секретару УН Бан Ђи-муну недостаје 'петља' да прихвати ситуацију насталу претњама ОВК да ће обновити насиље". Копли је истакао да Бан, убрзо пошто је тражио истрагу, "није предузео јасне кораке да суспендује Ахтисарија или да размотри његово деловање".

- Очигледно је био шокиран првим оптужбама, али треба имати у виду да је он сада под огромним притиском - не само од ОВК, која прети насиљем целом региону - већ и од америчког Стејт департмента, који се понаша мањевише као агент ОВК у промовисању косовске независности - рекао је Копли.

НАСТАВИТИ ПРЕГОВОРЕ УЗ НЕЗАВИСНЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПОСРЕДНИКЕ

13. јул 2007 (Танјуг) Министар иностраних послова Русије Сергеј Лавров изјавио је да је потребно наставити преговоре о будућем статусу Косова и Метохије, додајући да је "неопходно обезбедити помоћ у преговарачком процесу независних међународних посредника". Лавров је критиковао као неумесну изјаву изасланика генералног секретара УН Мартија Ахтисарија финским медијима да ће статус Русије на међународној сцени бити ослабљен ако блокира резолуцију Савета безбедности о Косову. "Такве изјаве не умањују статус Русије, него неког другог", рекао је Лавров, додајући да је "статус Ахтисарија одређен његовим мандатом специјалног изасланика и подразумева припрему предлога".

"Ако једна страна не може да прихвати те предлоге нужно је наставити преговоре", истакао је шеф руске дипломатије.

ВЛАСИ: КОСМЕТ ЋЕ ПРОГЛАСИТИ НЕЗАВИСНОСТ

Лидери косовских Албанаца ће јасно ставити на знање да ће, ако Савет безбедности ни после новом резолуцијом предвиђеног продужења од четири месеца за преговоре не прихвати план Мартија Ахтисарија, прогласити независност Космета, изјавио Азем Власи, саветник косовског премијера Агима Чекуа.

Албански лидери су, по његовим речима, веровали да им је подршка САД и главних држава ЕУ довољна да прође резолуција састављена на основу Ахтисаријевог плана, али се показало да је Русија, из жеље да изравна неке

"Треба наставити преговоре о статусу Косова и неопходно је обезбедити помоћ у преговарачком процесу независних међународних посредника", додао је он.

Између Русије и Кине постоји потпуно разумевање о главним међународним питањима што се односи и на ситуацију на Косову, изјавио је данас руски министар иностраних послова Сергеј Лавров после сусрета са кинеским колегом Јангом Ђеђијем.

ЈЕДИНСТВО ПАРТИЈА У РФ ПРЕМА КОСМЕТСКОМ ПИТАЊУ

13. јул 2007 МОСКВА (Танјуг) Руске парламентарне партије позвале су данас у Москви на наставак преговора о Косову и Метохији на основу досадашњих резолуција Савета безбедности Уједињених нација и уз поштовање легитимних интереса и Срба и Албанаца.

«Покушај да се Србији наметне независност њеног не-одвојивог дела, као и одбијање наставка преговора са легитимним властима у Београду, најочигледније противречи основним демократским принципима и вредностима, којима западни партнери Русије прокламују да су привржени», истакнуто је у заједничкој изјави руских партија усвојеној на седници Међупартијског спољнополитичког савета. Функционери владајуће Јединствене Русије, Комунистичке партије Руске Федерације (КПРФ) и Либерално-демократске партије (ЛДПР), Праведне Русије и фракције Народна воља су указали како се питања државне целовитости, судбо-носна за земље и народе, не могу се решавати у њихово име и без уважавања њиховог мишљења и у име својих бирача изразили су забринутост због развоја ситуације око Космета.

ВАЖНА ПРЕТЊА ВЕТОМ И 'РАЗУМЕВАЊЕ' С ПЕКИНГОМ

13. јул 2007 МОСКВА (Танјуг) Председник одбора руске Думе за питања Заједнице Независних Држава и везе са дијаспором Андреј Кокошин изјавио је данас да је за оптимално решавање будућег статуса Косова и Метохије важно што "стално постоји врло реална претња примене (руског) вета" и што између Русије и Кине влада пуно разумевање о косовском питању.

Називајући апсолутно исправном чврсту позицију Москве у том питању, Кокошин је у изјави Интерфаксу рекао да решења која се сада предлажу у Савету безбедности Уједињених нација показују да је Русија "успела да модификује приступ Запада у правцу оптималног приступа решењу косовског проблема".

друге рачуне с њима, ипак остала доследна улагању вета на ту одлуку. Очигледно је, оценио је Власи, да ни САД ни ЕУ нису спремне да наруше стратешке односе са Русијом због Космета и да се нису показале толико упорне у подршци Ахтисаријевом предлогу колико је Русија показала упорност у супростављању независности Космета. „Очекујемо да се све реши до краја године. Пар месеци за нас није важно у датим околностима. Не желимо да одмах по истеку четири месеца кажемо да је та прва варијанта, односно могућност усвајања нове резолуције, пропала“, додао је он.

КУШНЕР ПОЗВАО КОСОВСКЕ АЛБАНЦЕ ДА НАСТАВЕ ПРЕГОВОРЕ

Приштина, 13. јул 2007. (Бета) Министар спољних послова Француске Бернар Кушнер позвао је данас косовске Албанце и њихове лидере да буду стрпљиви још неколико месеци и да са Београдом наставе преговоре о коначном статусу Косова.

Кушнер је у Приштини оценио ће се међународна заједница, уколико и ова фаза преговора између Приштине и Београд не буде успешна и не доведе до споразума, поново вратити плану међународног посредника Мартија Ахтисарија.

Француски министар је рекао да је циљ додатне фазе преговора да се види да ли ће на крају и Русија бити део финализације статуса Косова, али је оценио да је, у случају изостанка договора и сагласности Русије, "независност Косова важнија од сагласности једне земље".

Бернар Кушнер и Мадлен Олбрајт

Директор МКГ о одлагању доношења одлуке о статусу Косова

Косовски информативни центар, 13.07.2007. Директор Међународне кризне групе за Косово, Алекс Андерсон, разочаран је поводом договора западних сила о даљем одлагању решавања статуса Косова.

Рекао је да то одлагање са собом носи и ризике. "Ово шестомесечно одлагање, током кога ће се од Приштине и Београда опет затражити да седну за сто, довешће до постепеног смањења поверења међу грађанима Косова. До одлагања је дошло због претњи Русије да ће искористити вето у Уједињеним Нацијама, и самим тим блокирати усвајање Ахтисаријевог плана о условљеној независности Косова", рекао је Андерсон. По Андерсону, Запад се удаљава од идеје наметнуте независности.

"Сада крећемо путем који је све више наклонен покушајима да се обезбеди прећутни договор са Србијом; помиње се размена територије са Косовом као услов за договор", најавио је директор Међународне кризне групе за Косово, Алекс Андерсон.

НЕМАЧКИ СТАВОВИ О ПОДЕЛИ КОСОВА КАО БУДУЋЕМ РЕШЕЊУ

Берлин, 10. јул 2007 (Глас Америке).- Немачка се, као и друге чланице Контакт-групе из Европске уније противи подели, као једном од могућих решења за будући статус Косова. У новинским и анализама стручњака за Балкан се на ову тему пак гледа нешто другачије и упозорава да је Косово фактички већ подељено.

Утицајни дневник „Франкфуртер алгемајне цајтунг“ у данашњој анализи оцењује да је Косово фактички подељено од интервенције НАТО 1999. године и да је подељеност, попут оне на Кипру, наизгледнија опција и за будућност Косова.

Лист сматра да зато „Брисел мора да се навикне на помисао да ће Косово, након проглашења независности, на дуг пут интеграције у ЕУ моћи да ступи само као изнутра подељена творевина“.

При томе је немачки министар иностраних послова Франк-Валтер Штајнмајер крајем прошле седмице одбацио могућност поделе Косова. Рекао је да је "европска историја историја сукоба која је довела до тога да нема држава са моноетничком основом" и додао да то "није добра перспектива ни за западни Балкан".

„Франкфуртер алгемајне“ међутим данас указује да ће „север Косова којим доминирају Срби укључивању у независну косовску државу противити исто тако као што се до сада опирао интеграцији у протекторат под управом УНМИК-а“, Недељник „Шпигел“ чак и у Приштини и у Београду види сада „реалистичнији“ приступ и сматра да су власти у Србији помириле са независношћу и наде улажу у поделу Косова, а слично назире и иза изјава албанских вође о „свеобухватној аутономији“ за српски север Косова.

У тек објављеној публикацији Немачког института за спољну политику и безбедност „Балканска призма“, у којој су скупљене различите анализе о региону, упоређују се Косово и Кипар. Председник немачког Друштва за југо-источну Европу Хансјерг Брај је указао да је „као и Кипар, и Косово данас подељено“ и да „није да нема сличности између фактички подељене Митровице и главног града Кипра, Никозије“. Брај наводи да у случају Косова нема формалног одвајања дела територије, али предвидја да би „таква ситуација могла ускоро да се догоди, чиме би песимистички кипарски сценарио постао реалност“.

При томе је бивши немачки амбасадор у Београду и врстан познавалац Балкана Хансјерг Ајф недавно у опсежној анализи оценио да је подела Косова и прикључивање делова настањених Србима Србији и настањених Албанцима Албанији једина могућност да се дугорочно реши косовско питање.

Овакво решење, уз гаранције већ постојећим државама, значило би скоро окончавање међународног протектората и давање шансе народима Балкана да се посвете изградњи сопствене будућности у Европи, гласи Ајфова процена.

ПОДЕЛА ОТВАРА ПАНДОРИНУ КУТИЈУ, АЛИ И НЕЗАВИСНОСТ ОТВАРА ТУ ИСТУ КУТИЈУ

Вашингтон, 10. јул 2007 (Глас Америке) Пошто ће статус Косова остати озбиљан изазов стабилности на Балкану без обзира какво буде решење, ефикасна стратегија НАТО и ЕУ састоји се и у чињеници да је Балкан окружен земљама чланицама тих организација. Циљ те стратегије је да се гарантује координисана политика која нуди заштиту реги-оналне стабилности, каже у ексклузивном разговору за Глас Америке Џефри Сајмон, виши сарадник Института за националне стратегијске студије при Америчком универзитету за националну одбрану. Он напомиње и да је евен-туално чланство балканских земаља у ЕУ и НАТО дугоро-чни циљ обе организације.

Глас Америке: Кампања НАТО-а је још свежа у сећању многих и Србија нема посебну наклоност према тој орга-низацији. Пошто у неким круговима српских лидера постоји жеља да се земља приближи НАТО-у, и наравно ЕУ, како би недавна прошлост могла да се превазиђе?

Џефри Сајмон: Део наше политике према Србији предвиђа неговање добрих односа са реформским лидерима у Бео-граду. Мада се у јавности о томе много не говори, ми смо већ успоставили контакте који воде таквим односима. Јасно нам је да НАТО из разумљивих разлога није популарна ор-ганизација у Србији. С друге стране, на самиту у Риги у но-вембру 2006. НАТО је понудио Србији чланство у Парт-нерству за мир у складу са жељом председника Тадића да то буде пример првих корака ка евроатлантским интегра-цијама Србије. Од тада смо у интензив-им контактима у смислу одбрамбених процена са министарством одбране и генералштабом, а и преко суседа Србије који су у НАТО-у и ЕУ - Румуније и Бугарске. Војни контакти са Србијом се одвијају као метод изградње билатералне сарадње која је потребна за улазак Србије у ширу евроатлантску заједницу.

Глас Америке: Како оцењујете статус оружаних снага Србије у смислу постизања стандарда за улазак у НАТО?

Џефри Сајмон: Предстоји дуг пут. Али могу да кажем на основу сарадње са низом генерала, начелника генерал-штаба војске Србије и њиховим кадром да је генерал Здрав-ко Понош један од најспособнијих официра које сам икада срео. Упркос огромном послу који предстоји, генерал Понош је започо реформу стратешке одбране, а то је прави пут.

Глас Америке: Шта би по вама требало да буду најхитнији задаци војних лидера?

Џефри Сајмон: Задаци су бројни - а један велики је питање да ли је министарство одбране задужено за одбрану или за здравство, пензије и социјалну помоћ. Огроман део буџета војске Србије намењен је стамбеним потребама, медицин-ским услугама, пензијама и усавршавању Војно медицинске академије зашта се посебно залагао бивши министар од-бране. Јако мало преостаје за усавршавање војске, реформу и конкретне пројекте.

Глас Америке: У којој је мери реалистична жеља НАТО-а, ако она постоји, да јој Србија постане партнер имајући у виду време новије историје?

Џефри Сајмон: Кључ није у естаблишменту у Бриселу или Вашингтону - кључ је у Београду. Могу да кажем да постоји огромна спремност у НАТО-у да се сарађује са генерал-штабом Србије и министарством одбране у циљу спрово-ђења нужних реформи. Френк Боуланд, званичник НАТО-а за планирање међународног кадра, управо је боравио у Београду и наставиће да ради на том процесу у којем сам и ја ангажован.

Проблем у читавом региону је непостојање одрживих демо-кратских институција које су транспарентне, које подносе рачуне и сnose одговорност. Стога мислим да је лакша са-радња између војних естаблишмената - уз дезавуисање по-лиције, безбедносних агенција и правосудних институција ко-је су много компликованије. За сарадњу оружаних снага и министарства одбране постоје конкретни инструменти: обу-ка, образовање, вежбе, размена официрског кадра, ствара-ње поверења и партнерства. Када те институције

успоставе стабилне темеље сарадње, тек онда долазе на ред полици-ја и остало... Политичко вођство у Београду мора народу ја-сно да стави до знања, а то је донекле и учинило ступањем у Партнерство за мира, да је то први корак ка евроатлантским интеграцијама.

Глас Америке: Колико је ва-жна Србија за стабилност ре-гиона?

Џефри Сајмон: Моје је мишљење да без интеграције Србије у шири евроатлантски процес нема стабилности и безбедности на Балкану. Ако Србија буде аутсајдер у том процесу, стабилности и безбедности у региону неће бити. У интересу је свих страна - Београда, Вашингтона, Брисела односно ЕУ и НАТО-а - да Балкан буде стабилно окружење, а то значи да треба да пружимо руку Београду и блиско сарађујемо.

Глас Америке: То нас наводи на питање како се решење статуса Косова уклапа у нужну стабилност... Како може да се споји идеја о стабилној Србији док се од Београда тражи да се одрекне 15% своје територије?

Џефри Сајмон: То је тешко питање, ту је и став Русије, али има и других који ћуте а имају разумевања за руско виђење ситуације... И француски председник Саркози предлаже да се преговори продуже за четири месеца, што одражава по-требу за прихватљивим решењем...

Шта нам ваља чинити? Моје лично мишљење да би можда требало отворити једно конкретно питање у оквиру Ахтисаријевог плана: ако се стреми надзираној независности за Косово, зашто не истражити могућност поделе дуж Ибра уз спознају да на северу има и Албанаца, као и да на југу има српских енклава. То би можда могао да буде компромис за постизање договора.

Глас Америке: Међутим, већ и сама реч подела изазива аларм на разним странама, посебно у Вашингтону, вероватно због страха да би се тиме отворила Пандорина кутија...

Џефри Сајмон: Кључно питање је где су у томе САД. Моје лично мишљење је - без обзира што знам шта

је наш званични став - да нисмо довољно учинили јер ако стремимо компромису морамо да преиспитамо и наш став. Тачно је да би се поделом отворила Пандорина кутија, али исто тако и независност Косова отвара ту исту кутију...

Такође, важан фактор је да би САД до сада требало да су научиле да не могу да делају унилатерално. То су чиниле у прошлости и нису биле претерано успешне. Важно је да постигнемо сагласност са нашим савезницима у ЕУ о коначном статусу и модалитетима постизања истог. Европска унија ће морати да игра главну улогу у одржању стабилности као што је то учинила у Босни, а Косово је сличан модел.

Како год да се коначни статус разреши, предстоји дуг период, дужи него што то многи желе да признају, у којем ће присуство НАТО снага и ЕУ снага бити неопходно... Ако ико мисли да САД могу да предају решење статуса Косова ЕУ и да од тог проблема одшетају, мислим да се вара.

МОРАЛНА ОПАСНОСТ ОД НЕЗАВИСНОСТИ КОСОВА

Прошлонедељни самит између председника Џорџа Буша и руског председника Владимира Путина завршио се без "велике погодбе" која би могла да утре пут рађању независног Косова. Тренутна фрустрација дипломатије САД око нерешеног коначног статуса покрајине, која је под административном управом УН-а, може да се покаже као скривени благослов. И док су мане Ахтисаријевог плана [анализиране](#) и док је [добро познат](#) опасан преседан који би био успостављен приликом промене граница са или без одобрења Савета безбедности УН, мора се узети у обзир неодољив утицај који би Косово као независна држава вршила на међународну заједницу.

Ако је Буш можда и уверен да је "сада време" за независност Косова, као што је рекао раздрагаој гомили Албанаца у Тирани, креатори политике су у договору са њим изгледа заборавили на оно за шта би класични Грци рекли да је *chronos* ("хронолошко време") постало *kairos* ("прави тренутак"). Косово, наравно, игра веома важну улогу у историји Србије. Оно је било политичко и верско средиште средњовековне српске империје, једне од најразвијенијих европских држава у своје време. Такође је и место одвијања епске битке 1389. године у којој су страдали принц Лазар Хребељановић и највише српско племство а што је за последицу имало да је нација пала у турско ропство. С друге стране, нарочито од Другог светског рата, повећана стопа рађања у албанској заједници и повећана миграција Срба учинила је да четири петине становништва чине етнички Албанци (данашња бројка износи преко 90 посто, највише због егзодуса Срба и других не-Албанаца од 1999. године), а Косово је постало дом једној трећини од укупне светске популације Албанаца.

Док је нес(п)ретно укидање одредби из Устава федеративне Југославије из 1974. године од стране Слобо-дана Милошевића 1989. године - које је омогућило широ-ку аутономију Косову - нагнало етнички албанску већину да унилатерално прогласи независност годину дана касније, углавном је заборављено да су сецесионистичке активности косовских Албанаца биле мирне, тежећи гандијевској стратегији под вођством Ибрахима Ругове. Иронија је, међутим, у томе да је ове албанске националисте међународна заједница, преокупирана ратом у суседној Босни и Херцеговини, углавном игнорисала.

THE MORAL HAZARD OF KOSOVO'S INDEPENDENCE

Last week's summit between President George W. Bush and Russian President Vladimir Putin resulted in no "grand bargain" that could pave the way for the birth of an independent Kosovo. The momentary frustration for U.S. diplomacy of leaving unresolved final status of the UN-administered province may, however, prove to be a blessing in disguise. While the shortcomings of the Ahtisaari Plan have been [analyzed](#) and the dangerous precedent which would be set by redrawing borders with or without UN Security Council approbation [well-known](#), consideration must be given to the overwhelming impact on the international community that Kosovo's statehood would have.

While Bush may be convinced that, as he told a cheering crowd of Albanians in Tirana, that the "time is now" for Kosovo's independence, policymakers in agreement with him seem to have forgotten what the classical Greeks would have termed how *chronos* ("chronological time") became their *kairos* ("right time" or "opportune moment"). Kosovo, of course, plays an immensely important role in Serbian history. It was the political and religious center of the medieval Serbian empire which was one of Europe's most evolved states in its day. It was also the scene of the epic 1389 battle which saw Prince Lazar Hrebeljanović and the cream of the Serbian nobility slain and the nation subsequently subjugated by the Turks. On the other hand, especially since World War II, higher birth rates among the Albanian community and increased emigration of Serbs left more than four-fifths of the population ethnic Albanian (the figure nowadays is above 90 percent given the flight Serbs and other non-Albanians since 1999), making Kosovo home to one-third of the world's Albanians.

While Slobodan Milošević's 1989 ham-fisted abrogation of the provisions of the 1974 Yugoslav federal constitution—which provided broad autonomy for Kosovo—pushed the ethnic Albanian majority to unilaterally declare independence a year later, it is largely forgotten that Kosovar Albanians by and large kept their secessionist activities peaceful, pursuing a Gandhi-like strategy of resistance under the leadership of Ibrahim Rugova. The irony, however, was that these nationalists were largely ignored by an international community preoccupied with the war in neighboring Bosnia-Herzegovina.

Ослободилачка војска Косова (ОВК) појавила се после Дејтонског споразума 1995. године, промптно дајући до знања да Руговин пацифистички приступ не привлачи међународну пажњу. Али оружана борба - посебно ако би изазвала репресију која шокира савест - пожњела би плодове интернационализације. Уз помоћ лаког оружја прокријумчареног из Албаније, ОВК - која је до 1997, због своје тактике и криминалних операција, била на листи терористичких организација Стејт Департамента - започела је кампању оружаних напада на српске цивилне и безбедносне мете - успешно провоцирајући Београд на покретање побуњеничке кампање. Нови оружани напад привукао је пажњу америчких посредника који су покрајину све чешће стављали на дневни ред, што је кулминирало конференцијом у Рамбујеу 1999, на којој је уговорено да ће се коначан статус Косова утврдити на некој будућој међународној конференцији на основу "воље на-рода", мишљења "ауторитативних стручњака" и одредби Хелсиншког документа. Добро је позната историја Милошевићевог непослушног одбијања Рамбујеа, и потоње клизање ка рату и међународном протекторату (мада се мање зна о *de facto* етничком чишћењу косовских Срба и Рома након рата).

Неморалност која прети светском реду произлази из непажљивог петљања међународне заједнице. Албански национални активизам који је био генерално мирољубив је углавном игнорисан, док су насилни напади ОВК - и бруталан одговор који су они изазвали - успели да привуку пажњу Запада, да изазову војну интервенцију НАТО и чак су, изгледа, успели и у постизању независности Косова. Научена лекција из тога је да, у свету у ком конфликти превазилазе и политичку вољу и материјалне ресурсе међународне заједнице, пут ка успеху било које групе која се против доминантне државе-противника бори за остваривање своје сопствене државе јесте у томе да покрене оружани конфликт у ком ће гушење исте бити критиковано и, уз мало среће, створити утисак хуманитарне кризе довољно јаке да угрози међународни мир и стабилност. И док председник Буш, док игра за албанску публику, вероватно мисли искључиво на Косово, он и његови наследници ће морати да се суоче не само са захтевима Мађарима у српској Војводини и Бугарима у румунској Доброгеји, већ и са немирним мањинама у геостратешки виталним областима као што су Сунити у Ираку где доминирају Шиити, Арапи у Израелу, Ујгури у кинеској области Синџанг, Љави у делти Нигера која је произвођач нафте, и Кабиндани у скоро подједнако нафтом богатој [енклави окупираној од Анголе](#). Шта ће ове етничке групе научити из примера косовске независности? То да, ако желите суверенитет, дохватите се АК-47 и надајте се да ће ваш противник узвратити ракетном артиљеријом БМ-21?

У крајњој линији то је онај проблем који је нобеловац, економиста Кенет Ероу анализирао осигурању и сношењу ризика којим се истиче да редистрибуција трошкова увећава ризик од проблематичног понашања, а самим тим

The Kosovo Liberation Army (KLA) emerged after the 1995 Dayton Accords effectively signaled that Rugova's pacifist approach had no international traction. But fighting—especially if it provoked conscience-shocking repression—would reap the reward of internationalization. So, with the help of light weapons smuggled from Albania, the KLA began a campaign of hit-and-run attacks on Serbian civilian as well as security targets—as late as 1997, it was on the State Department's list of terrorist organizations, both for its tactics and its criminal operations—successfully provoking Belgrade into launching a counterinsurgency campaign. The new armed conflict then caught the attention of U.S. mediators who increasingly made the province an agenda item, culminating in the Rambouillet Conference of 1999, which stipulated that

Свети бесребрењаци Козма и Дамјан у Зочишту—рушевине манастира
*The Holy Unmercenary Physicians Cosmas and Damian in Zociste—
ruins of the monastery*

Kosovo's final status would be determined at a future international conference based on "the will of the people", the opinions of "authoritative experts" and the provisions of the Helsinki Final Act. The history of the recalcitrant Milošević's rejection of Rambouillet and the ensuing war and international protectorate are widely known

(although the *de facto* ethnic cleansing of Kosovo's Serbian and Roma populations less so).

Thus the perversion which threatens global order arises out of the international community's inadvertent fumbling. Generally peaceful ethnic Albanian nationalist activism was largely ignored, but the violent attacks of the KLA—and the brutal response it provoked—succeeded in attracting Western interest, NATO military intervention and, prospectively, recognition of Kosovo's independence. The lesson was that in a world where conflicts exceed both the political will and the material resources of the international community, the path to success for any stateless group fighting against a stronger state opponent is to initiate an armed conflict in which the latter's counterinsurgency effort will attract criticism and, if one is lucky, create the perception of a humanitarian crisis grave enough to threaten international stability. While President Bush probably only thinks of Kosovo while playing to Albanian audiences, he and his successors will have to contend not only with ethnic Hungarians in Serbian Vojvodina and ethnic Bulgarians in Romanian Dobrogea, but also restive minority groups in geographically vital regions like Sunnis in Shi'a-dominated Iraq, Arabs in Israel, Uighurs in China's Xinjiang region, Ijaws in Nigeria's petroleum-producing Niger Delta and Cabindans in the almost equally oil-rich [Angolan-occupied enclave](#). What will these groups have learned from Kosovo's independence? If you want sovereignty, reach for an AK-47 and hope your opponent fires back with BM-21 rocket artillery?

The problem is ultimately the one which the Nobel Prize-winning economist Kenneth Arrow analyzed in his pioneering

и од негативних исхода. Решење у оваким случајевима представља смањивање „моралне опасности“ било неплаћањем захтева који проистичу из мера покрића или барем ограничавањем финансијских подстицаја да се такви захтеви чине, кроз мере као што су одбитак пореза или заједничко осигурање.

У свету у ком је „потражња“ за дипломатским и војним ресурсима за решавање конфликта већа него понуда, етички реализам од нас захтева да умањимо подстицање насиља. Америци, која је све више оптерећена и уморна од интервенција, признавање косовске државе изгледа као тренутни излаз из ситуације која би, у супротном, значила бесконачно (и скупо) међународно администрирање покрајином. Али за уношење трајног и начелног тока који обезбеђује унутрашњу безбедност и регионалну стабилност, поштујући захтеве глобалног реда као и национални интерес САД, ипак ће бити потребно много више времена и труда од летње риболовачке експедиције код Валкер Поинта.

J. Питер Фам је директор Института Нелсон за међународне и јавне послове на Џејмс Медисон Универзитету

work on insurance and risk-bearing which pointed out that the redistribution of costs increased risk of problematic behavior and thus negative outcomes. The solution in these cases is to reduce the "moral hazard" either by not paying claims arising purely from the provision of coverage or at least curbing financial incentives to make such claims through deductibles or co-insurance.

In a world where demand for diplomatic and military resources for conflict resolution exceeds supply, ethical realism requires us to diminish incentives to violence. While granting statehood to Kosovo appears to be a self-evident exit strategy from an otherwise interminable (and expensive) international administration of the province by an increasingly intervention-weary and overtaxed America, charting a consistent and principled course that ensures internal security and regional stability, while respecting the requirements of global order as well as U.S. national interest, will take much more time and effort than a summer fishing expedition off Walker's Point.

J. Peter Pham is director of the Nelson Institute for International and Public Affairs at James Madison University.

НОВИ ПОЧЕТАК ЗА КОСОВО

У протеклих двадесетак година међународна заједница је поступала са проблемом Косова на основу три контрапродуктивне претпоставке. Као прво, веровало се да се оно може третирати као специјалан случај изоловано од остатка бивше Југославије, Европе и већих питања светског поретка. Друго, оно је посматрано пре као питање политичке моћи, а не као случај за професионално разрешење конфликта. Треће, веровало се да се непотпуна анализа сукоба и недостатак посредовања може покрити „миротворним“ НАТО бомбардовањем 1999.

Мудро би учинили САД, ЕУ, НАТО, УН и ОСЦЕ када би коначно схватили – а чак и боље јавно признали – да су дошли до краја пута са ове три претпоставке, што се одражава на садашњу пат позицију у Савету Безбедности УН – где је претња руским ветоом блокирала предлоге за „надгледану независност“ бившег финског председника Марти Ахтисарија.

Данас и Албанци и Срби осећају да су понижени, да су жртве и да су преварени због рђавог вођења међународних играча.

Вашингтон је фрустриран неуспехом да брзо протури наметање независности Косова, Москва је одлучна да не дозволи ово наметање као кршење међународног права, а Брисел проводи више времена у сређивању своје унутрашње кохезије него у креативном размишљању како да се извуче из ћорсокака.

Зато је лето 2007 време за нови почетак за Косово. Свако продужавање на основу три горе поменуте претпоставке може проузроковати озбиљне тешкоће на Косову у другде у свету.

Оно што је сада хитно потребно је државе, цивилно друштво и појединци *непристрасно и професионално посредују* само са мандатом да помогну странама у спору да разреше конфликт. Један конфликт налази *одрживо решење* када стране у спору испитају све креативне будуће опције и уреде свој прилаз будућем споразуму тако да га могу добровољно прихватити, па су зато обавезне да га примене на терену.

Све стране у спору морају сматрати да су процес посре-

A new beginning for Kosovo

During the last almost 20 years, the Kosovo conflict has been handled by the international community on the basis of three counterproductive assumptions. One, it was believed that it could be dealt with as a special case and in isolation from the rest of former Yugoslavia, Europe and larger world order issues. Two, it was seen as a political power issue rather than a case for professional conflict-resolution. Three, there was a belief that deficient conflict analysis and the lack of mediation could be covered up by NATO's "peacemaking" bombings in 1999.

The US, the EU, NATO, the UN and OSCE would do wise to finally recognize — and even better publicly admit - that they have come to the end of the road with these three assumption, as reflected in the current stalemate in the UN Security Council — where proposals for "supervised independence" by former Finnish president Marti Ahtisaari have been blocked by a threat of a Russian veto.

Both the Albanians and the Serbs today feel humiliated, victimized and cheated by the mismanagement of the international players.

Washington is frustrated by its failure to get through a speedy imposition of Kosovo's independence, Moscow is determined not to allow this imposition as a breach of international law and Brussels is spending more time managing its internal cohesion than creatively thinking about how to get out of the impasse.

Summer 2007 is therefore the time for a new beginning in Kosovo. Any continuation on the basis of the three aforementioned assumptions could cause serious trouble in Kosovo and elsewhere in the world.

What is urgently needed now is *impartial, professional mediation* by countries, civil society and individuals who have no other mandate but to help the parties solve their conflict. A conflict has found a *sustainable solution* when the parties have investigated all creative future options and worked their way towards a future arrangement that they can accept voluntarily and are therefore committed to implement on the ground.

The mediation process and mediator(s) must be considered impartial and neutral by all parties. The chief mediator will need a quite large team of professional expertise in the area, in

довања и посредни(к)ци непристрасни и неутрални. Главни посредник ће требати доста велики тим за професионалну експертизу на терену, за анализу конфликта, за посредовање, помирење, за опраштање – сва та знања много су важнија него да је неко дипломата од каријере или, рецимо, бивши председник.

По својој Повељи и упркос својој „немогућој мисији“ на Косову од 1999, највероватније је да би Уједињене нације биле најбоља преговарачка агенција, која би блиско сарађивала са ОСЦЕ-ом, ЕУ, и другим регионалним телима. Чланови ових организација требало би да обезбеде сигурност и финансирају процес који би могао потрајати годину до две године. Током тог периода ниједна од страна у спору не би требала да испитује решења и преговара о њима са пиштољем упереним у леђа или темпираном бомбом на путу.

Мора бити *довољно* времена, учесника и простора да би нови процес успео.

Довољно времена – зато што је пожуривање процеса штетно за квалитет процеса: у разговорима у Бечу рунде су одржаване у све краћим интервалима што се повећавао притисак да се закључи процес.

Довољно учесника – зато што се мора дати места аргументима, потребама и инте-ресима свих страна. Будућност Косова ће утицати на цео регион и, зато, постоје многи учесници који дају улоге за решење. Исто тако није више изводиво да мир пробају да постигну само владе; демократски мир треба да обезбеди цивилном друштву да искаже своје бриге и допринесе својом креативношћу. Док дипломате могу да оду, грађани морају да остану и живе са резултатима миротворног процеса.

Док се извесне идеје из Ахтисаријевог процеса могу задржати као основа решења, не смеју се ни предлози Београда аутоматски одбацити као неразвијени и нереалистични. С друге стране, Београд мора да додатно операционализује своје предлоге и прикаже их Приштини као стварни потстицај, као и конструктивну алтернативу међународној заједници.

Довољно простора – зато што решење мора да се створи унутар поузданог оквира. Надмоћна већина интернационалних чинилаца инсистира на легалности и легитимности резолуције Савета Безбедности УН, као и на нормама Повеље УН; Косово не би требало да буде изузетак од свих сличних случајева. Врло је јасно стављено до знања да игнорисање територијалног интегритета Србије неће бити прихваћено у врховном светском телу. Као резултат и као почетна тачка треба се зато прихватити да се мора поштовати међународно право и да се простор за решење може наћи између територијалног интегритета државе и права већине да собом влада.

Међутим, нико се не би супротстављао ако стране у спору могу да нађу мирољубив пут до независног Косова који је би било прихватљиво за Србију, њене грађане и грађане Косова.

У ствари, независност и интеграција су типична питања моћи. Увести сада перспективу решења конфликта имплицирало би два нова фокуса: о чему се ради у овом конфли-

conflict analysis, mediation, reconciliation and forgiveness - all competences much more important than being a career diplomat or, say, a former president.

By its Charter and in spite of its “mission impossible” in Kosovo since 1999, the United Nations would -probably be the best negotiation agency, closely working with the OSCE, the EU and other regional bodies. Members of these organisations should provide security and finance the process which may well take 1-2 years. During that period, none of the parties should explore and negotiate solutions with a pistol in their backs or a time-bomb on the tracks.

There must be *enough* time, parties and space for a new process to succeed.

Enough time - because hurrying the process is detrimental to the quality of the process: in the Vienna talks, rounds were held at increasingly shorter

intervals as

pressure to conclude the process increased.

Enough participants – because room must be given to arguments, needs and interests on all sides. The future of Kosovo will influence the whole region and, thus, there are many participants to give a stake in the solution. Also, it is no longer feasible that only governments try to make peace; democratic peace is about providing for civil society to state its concerns and contribute its creativity. While diplomats can leave, citizens must stay and live with the result of the peace-making process.

While certain ideas from the Ahtisaari process can be kept as a basis for a solution, Belgrade’s proposals must not be automatically rejected as underdeveloped and unrealistic. On the other hand, Belgrade must further operationalise its proposals and present them as a real incentive to Pristina as well as a constructive alternative for the international community.

Enough space – because a solution must be created within a viable framework. The overwhelming majority of international actors insist on the legality and legitimacy of a UN Security Council resolution as well as on the norms of the UN Charter; Kosovo should not be an exception from all other similar cases. It has been made very clear that ignoring the territorial integrity of Serbia will not be accepted in the world’s top body. As a result and as a starting point, it should therefore be accepted that international law must be respected and that a space for solution can be found between the territorial integrity of a state and the right of a majority to rule itself.

However, if the parties can find a peaceful way to an independent Kosovo that is acceptable to Serbia, its citizens and those of Kosovo, no one should oppose that.

In fact, independence versus integration are typical power

Александар Мумић—Alexander Mitic, 4S Institute, Brussels

Јан Оберг—Jan Oberg Transnational Foundation for Peace and Future Research in Lund

кту, и, консеквентно, како се Косово, Србија и суседне земље могу развијати на такав начин да будући живот на Косову буде добар за оне који тамо живе?

На крају свега, формални статус покрајине много је мање важан од квалитета свакодневног живота људи. Нити независност нити реинтеграција по себи и од себе могу бити гаранција за добар живот за све. Исувише дуго су ове позиције биле *мантра* за обе стране. Оно што сви људи у региону желе, требају и на шта имају право су ствари као што су добре школе и здравствена заштита, слобода кретања, једнакост полова, добре економске могућности, запослење, социјална безбедност и сл. А изнад свега, потребно је да створе мир, да престане мржња и да се иде на помирење са суседима.

Без овога, неће успети ни једно решење статуса или неће бити дугог века.

Почните са овом врстом ствари и завршите са питањем: Шта би требало да има статус Косова да би се на најбољи начин постигле те жељене ствари за све у региону? Таквав приступ *садржају и људским потребама* а не *формалности и закону* ангажовао би грађане на нови демократски начин. Решења нађена за ове циљеве квалитета живота присилила би стране у спору да приступе једном генералном споразуму добровољно и са озбиљном решеношћу да их и спроведе.

Сигурно је да то неће бити лако. Али за разлику од сада пропале политике моћи са погрешно вођеним разрешењем конфликта, овај тип принципијелног разрешења конфликта одржава наду за мирно решење конфликта, остваривање мира и изградњу мира са стварним људским помирењем.

БЛЕДИ НАДА У МАТИЧНУ ДРЖАВУ

Усвајању Резолуције о неопходности праведног решавања питања Косова и Метохије у Дому народне скупштине при/суствовали су и представници Срба са Косова и Метохије и Удружења породица несталих и киднапованих. Расправу је с галерије пратио и протосинђел Петар Улемек, што је за многе било изненађење због чињенице да председник Скупштине Србије Оливер Дулић на почетку седнице ни једном речју, за разлику од других гостију, није објаснио његово присуство. Чак су и многи посланици слегаи раменима на питање ко је позвао Улемек, односно на чији захтев је председник парламента одобрио његово гостовање на седници. Дилему је, барем делимично, разјаснио сам Петар Улемек који је изјавио да Данас да седници није присуствовао као представник Српске православне цркве, већ да је "дошао заједно с народом". Добили смо одобрење од председника Скупштине Оливера Дулића да присуствујемо седници и од њега смо затражили и да се један представник Срба с Косова обрати посланицима. Поштујемо када се говори о високој политици, али не можемо да ћутимо на оно што се сада дешава на Косову и Метохији", рекао је Улемек, објашњавајући разлоге доласка њихове делегације у Дом народне скупштине. Како каже, има благослов епископа рашко-призренског Артемија да са Србима са Косова и Метохије присуствује седници, уз опаску да "црква без народа не може".

Говорећи о ситуацији на Косову и Метохији, Улемек тврди да "Албанци купују српску земљу, а институције државе Србије не предузимају ништа по том питању". Велики проблем је и то што су, према његовим речима, направљене велике социјалне поделе међу преосталим српским становништвом на КИМ.

"Здравствени радници, на пример, добијају месечно две

issues. To now introduce a conflict-resolution perspective would imply two new foci: what is this conflict about and, consequently, how can Kosovo, Serbia and neighbouring countries develop in such a way that future life in Kosovo will be good for those living there?

At the end of the day, formal status of the province is much less important than the quality of people's everyday life. Neither independence nor re-integration can in and of itself be a guarantee for a good life for all. For both side these positions have been mantras for too long. What all people in the region want, need and have a right to are things such as good schools and health care, freedom of movement, gender balance, good economic opportunities, employment, social security etc. And above all, they need to make peace, stop hating and go for reconciliation with their neighbours.

Without it, no status solution will succeed or last for long.

Start with that sort of things and end with the issue: What status should Kosovo have in order to best achieve these desirable things for all in the region? Such an approach of *substance and human needs* rather than *formality and law* would engage citizens in a new democratic way. The solutions found to these life quality goals would compel the parties to enter into an overall agreement voluntarily and with serious commitment to also implement them.

It will certainly not be easy. But in contrast to the now failed power policy with conflict-mismanagement, this type of principled conflict-handling holds a hope for peace -conflict-resolution, peace-making and -building with genuine human reconciliation.

плате, док сељаци једва преживљавају, јер немају таква примања. Апсурд је да већина оних који примају те дупле плате нема намеру да живи на КИМ", каже Улемек. У скупштинској расправи о Резолуцији поменуто је да се 7.000 Срба вратило на Косово и Метохију, међутим наш саговорник тврди да је број повратника знатно мањи. "Сумњам у тај податак од 7.000 повратника, јер у читавој

Протосинђел Петар:
Не можемо да ћутимо

кућа. Ако држава не буде преко својих институција помагала Србима на КИМ, ни ова Резолуција неће много помоћи. Она може да охрабри људе, али мора нешто конкретно да се уради, јер су Срби 17. марта 2004. изгубили поверење у КФОР и УНМИК. Сада им је остала само нада у матичну државу, а она бледи, јер се не чини ништа на заштити националног интереса", сматра саговорник.

ДАНАС, 28-29. јун 2007

ТАЈНО ОРУЖЈЕ ЗА НЕЗАВИСНОСТ

Дијаспора је кец у рукаву присталица независности Косова. Заједнице косовских Албанаца у иностранству имају важну улогу у економском и политичком животу српске покрајине насељене претежно Албанцима, а могле би да имају пресудну улогу и у борби за независност. Већ током рата 1999. године, мали али ратоборни албански лоби у САД успео је да дотури Конгресу и тадашњем председнику Клинтону "досије Косово" и да добије подршку у борби за независност од Срба. И није случајно то што су данас све земље у којима бораве највеће заједнице косовских Албанаца - Немачка, САД, Швајцарска, Велика Британија, присталице независности Косова. (Овом списку треба придодати и Аустрију у којој такође постоји значајна заједница, али она не спада у најважније.) Три земље са овог списка (САД, Немачка и Велика Британија) спадају у чланице Контакт групе - заједно са Француском, Италијом и Русијом, док су две чланице Савета безбедности у ОУН, са правом вета. Те две организације имају одлучујућу улогу - барем у формалном смислу - у утакмици која треба да доведе до независности Косова. (Од велике важности за будући статус Косова може да буде и Русија у којој не постоји важна албанска дијаспора.)

Косовска дијаспора није слична другим заједницама. У њој самој, а нарочито дуж маршрута којима су се кретале избеглице или илегалци, мафијашке групе са Косова, које већ годинама имају примарну улогу у кријумчарењу дроге и трговини оружјем и људима, исплеле су своју мрежу. Оне су надмашиле чак и мафијашке групе које потичу из Албаније, које су барем у Италији много познатије. Не постоје прецизни подаци о томе колико косовских Албанаца живи у иностранству. Формална припадност Србији спречава објављивање званичних података који би се односили искључиво на косовске Албанце. Једини прецизни подаци јесу они које је УНХЦР прикупио током рата 1999. године али се они односе само на избеглице, које су само један део од укупног броја исељеника. Осим тога, земље у којима бораве често броје Албанце са Косова само као Албанце, не трудећи се да потичу са Косова како би добили статус избеглица и како би им улазак и боравак у земљама Западне Европе био олакшан. Штавише у неким случајевима дупли идентитет (албански и косовски) коришћен је за заваривање полиције и олакшавање пословања. У разним ситуацијама користио је онај идентитет који је у том тренутку био повољнији.

Осим тога, албанска емиграција (било са Косова било из Албаније) често је за улазак у поменуте земље користила тајне канале, чиме је не само избегнута државна контрола, него је и један део заједнице у иностранству постао невидљив. Тако, на пример, званични швајцарски подаци за 2000. годину наводе присуство 93.000 људи чији је матерњи језик албански, док новинарски извори из истог периода тврде да је у Швајцарској тада живело око 200.000 Албанаца само из бивше Југославије (највећим делом са Косова и из Македоније).

Према подацима косовског руководства, на Косову живи око 1,8-2 милиона људи, док исељеника има око 600.000, претежно радно способних, од тога 100.000 у Америци и 250.000 у Немачкој, а остатак у Великој Британији, Швајцарској, Аустрији и другим земљама. По подацима једног стручњака из Светске банке, тај број је знатно већи: од 750.000 до 800.000 косовских Албанаца који живе у иностранству, у Немачкој живи 350.000-400.000 а у Швајцарској 160.000 (по бројности су највећа исељеничка група после Италијана).

У сваком случају, чињеница је да већи број породица с Косова има једног или више чланова породице у иностранству и да је то значајан економски извор. Око 80% косовских Албанаца прима новчане пошиљке из иностранства у висини од 250 до 500 евра месечно. Министар финансија Косова, проценио је да је износ ових пошиљки из иностранства током 2003. године био око 720 милиона евра - готово 50% бруто друштвеног производа који износи 1.570 милиона евра - у односу на квоту од 25% пре рата.

Разликујемо три различита исељеничка таласа са Косова. Први талас односи се на шездесете године XX века и пре свега на село. Други се одиграо током осамдесетих и почетком деведесетих година, а односио се на градску средину. Делимично су га сачињавали и студенти који су хтели да избегну служење војног рока. Трећи је везан за рат на Косову када су многи избегли са Косова и спас потражили у иностранству. Немачка и Швајцарска биле су главна одредишта. Исељавање у САД значајно је, премда је бројчано мање, због тога што је реч о исељавању најобразованијих делова становништва. Амерички Албанци гаје огромну симпатију према земљи из које потичу и исказују апсолутно поверење у САД, а Американцима приписују улогу ослободилаца Косова. Албанска заједница у Сједињеним Државама одликује се чврстином и политичким активизмом. Током последњих председничких избора активно су подржавали кандидата демократа Керија, али упркос томе Буш није променио америчку политику, те је наставио да се залаже за независност Косова.

У САД процене о броју Албанаца (из Албаније и бивше Југославије) крећу се од 114.000 особа према попису из 2000. до око 500.000 према новијим проценама. Дијаспора је концентрисана на област око Бостона где албанска заједница постоји још од 1886. године, када је први Албанац крочио на тло САД. Да би се приказала снага и организација албанске дијаспоре у САД, довољно је навести пример везан за једно село у Црној Гори. Осамдесет хиљада Албанаца који потичу из црногорске области Малесија, дакле дупло више него што их сада живи у тој области, обећало је да ће уложити 10 милиона долара у ту област под условом да село Тузи буде проглашено општином.

И дијаспора у Великој Британији одликује се високим степеном образовања и великим финансијским средствима. Лондон је забринут због пораста улоге косовско-албанске мафије на британској криминалној сцени. То је додатни мотив да се традиционално енглеско интересовање за Балкан још више повећа, а последњих година оно је нарочито везано за Косово. Британска подршка независности покрајине везана је, како тврде многи политички аналитичари, за жељу да се добије директан државни саговорник - који сада на Косову, које је још увек формално српско, а у суштини под лабилном међународном влашћу, не постоји.

На тај начин био би омогућен повратак једног дела косовских Албанаца, а нарочито оних који су везани за најактивније криминалне мреже. Велика Британија се нада да ће тако успети да држи подаље од себе и боље контролише мафију која је по подацима Европола постала једна од најважнијих када је реч о трговини хероином (По неким подацима Европола албанске мафије контролише 80% трговине хероином у Северној Европи, а ако 40% у неким земљама Западне Европе), за коју је британско тржиште најважније.

Енглези желе да осматрају ситуацију и да на лицу места спрече шверц дроге дуж разгранатих балканских рута на којима су Косово и Албанија важне тачке. Управо због тога Велика Британија жели да буде на челу европске истраживачке полиције у оквиру мисије ЕУ, која се спрема да замени УНМИК. Та позиција била би од огромног значаја на обавештајном плану.

Лимб у којем се у овом тренутку налази Косово када је реч о статусу представља историјску прилику за балканске мафије, а понајпре за мафију косовских Албанаца. Непостојање правне државе - Србија има формални суверенитет, али не и извршну моћ - као и међународни протекторат с лошом управом, без средстава и интереса за борбу против криминалних елемената, и те како су ишли наруку мафијашким групама. Недозвољена трговина олакшана је чињеницом да су Албанци из суседних држава (Србије, Македоније, Албаније, Црне Горе) повезани са косовским Албанцима. Међународна заједница је према потреби одговорност за криминалне радње приписивала Албанији, Македонији, Косову, Црној Гори, али је изостала реакција полиције.

Недовољно разликовање довело је до тога да се у неким статистикама Европола сви Албанци подводе под исту мафијашку групу, не водећи рачуна о томе одакле потичу. Морало би се имати у виду да постоји огромна разлика између мафијашких група са Косова и Албаније, премда оне међусобно сарађују.

Искушења пројекта независности:

Призор из Приштине

Недостатак врховног руководећег тела и крвна веза међу припадницима групе отежавају могућност инфилтрације што отежава борбу против тих група. Овај модел ближи је моделу који има калабрешка 'ндрангбеа него моделу сицилијанске мафије.

Мафијашке групе на Косову баве се шверцом дроге, нарочито хероина, као и трговином оружјем и људима. У трговини дрогом балкански пут који омогућава да хероин из Авганистана преко Турске стигне у Европу добро је познат, али су руте кроз бивше југословенске републике помало промењене. Дуж ових коридора порасла је и трговина оружјем која се често финансира управо из трговине дрогом. Дијаспора је често финансирала борбу за независност управо испорукама оружја. Борба за независност била је само алиби како би се новим снагама омогућило да се баве нелегалном трговином. На крају треба поменути и то да су косовски Албанци веома активни када је реч о илегалном усељавању, а Косово је обавезна етапа у трговини људским бићима ради присилне проституције. Рат на Косову, егзодус избеглица, везе са дијаспором и алиби финансирања ослободилачког рата омогућили су косовским мафијашким групама да прошире радијус својих делатности по целој Европи.

Алфонсо Десидерио - Превод Саша Леви (Лимес Плус, издање за Југоисточну Европу италијанског часописа за геостратегију **Лимес ДАНАС**, 28-29. јул 2007.

КОСОВО

Отворено већ осам година, тешко питање Косова изнова се вратило у центар међународне политике. Председник САД, Џорџ Буш, несумњиво опијен тријумфалним дочеком у Тирани (Албанија) 10. јуна, узнемирио је јавност својом изјавом да треба знати рећи «доста!», кад се преговори сувише продуже. Према њему, Косово треба ускоро да унилатерално прогласи своју независност коју ће Вашингтон признати не чекајући сагласност Савета безбедности Организације уједињених нација.

Питамо се због којих разлога у Палестини ни 50 година није било довољно за стварање независне државе, са познатим трагичним последицама, и зашто треба што је могуће брже признати независност Косова.

На Балкану дипломатска журба често је синоним за катастрофу. Сећамо се у којој мери је журба Немачке и Ватикана да 1999. признају сецесију Хрватске, убрзала распад бивше Југославије и избијање српско-хрватског рата, после кога је дошло и до рата у Босни. Не умањујући злокобну улогу бившег председника Слободана Милошевића и екстремних присталица велике Србије, треба признати да европске силе имају велику одговорност за ове сукобе, најкрвавије на старом континенту од краја Другог светског рата. Брзина је подстакла и рат на Косову 1999, када су европске силе и Сједињене Државе одбиле да наставе преговоре са Београдом и одлучиле да заобиђу расправу у Савету безбедности, а онда без мандата ОУН више месеци бомбардовале Србију и присиле њене снаге да напусте Косово.

Резолуција 1244 ОУН у јуну 1999. зауставила је ову офанзиву, ставила Косово под надзор Уједињених нација, док су снаге НАТО-а (КФОР-а) са 17.000 људи постављене да гарантују његову безбедност. Резолуција 1244 признаје да Косово припада Србији. То је изузетно важно, јер се принцип који су усвојиле силе, умешане у ратове на Балкану, састојао у признавању унутрашњих граница бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. У име овог принципа, одбачени су пројекти велике Хрватске и велике Србије који су запретили уништењем Босне и Херцеговине. И на овај принцип се данас позива Србија – која има руску подршку – кад не прихвата план међународног посредника Мартија Ахтисарија.

Убрзана независност коју тражи председник Буш, која није донета у оквиру ОУН, може у кратком року довести до стварања велике Албаније, што ће аутоматски покренути српски и хрватски иредентизам у погледу Босне. Да не говоримо о експлозивном међународном преседану, на основу кога ће многи покушати да такође прогласе независност. Наиме: Палестина (од Израела), Западна Сахара (од Марока), Придњестровље (од Молдавије), Курдистан (од Турске), Чеченија (од Русије), Абхазија (од Грузије), Нагорно Карабах (од Азербејџана), Тајван (од Кине), па чак и у самој Европи: Баскија (од Шпаније и Француске), и Каталонија (од Шпаније), да поменемо само ове случајеве. Да ли је Џорџ Буш спреман да им гарантује независност као што је рекао да ће гарантовати Косову?

Пред очима су нам и даље халуцинантне несреће до којих су на Блиском истоку довели неодговорни поступци садашњег председника Сједињених Држава. Његово тешко и незграпно истрчавање на експлозивну позорницу Балкана, једну од најопаснијих у свету, изнова нас поражава и запрепашћује.

Игнасио Рамоне

Сергеј Лавров**ОБУЗДАВАЊЕ РУСИЈЕ:
ПОВРАТАК У БУДУЋНОСТ?**

Изгледа као да се утицајне политичке силе с обе стране Атлантике спремају да започну дебату о томе да ли треба или не треба "обуздати" Русију. Већ само постављање тог питања говори да се за неке готово ништа није променило када је завршен Хладни рат.

Шта би то могло да се постигне "обуздавањем" Русије која је напустила идеологију и империјалне аспирације у корист прагматизма и здравог разума? Шта може бити сврха "обуздавања" земље која се успешно развија и стога природно јача своју позицију на међународном плану? Чему "обуздавање" земље која прижељкује савим базичне ствари попут међународне трговине?

Не би требало да изненађује што Русија данас користи своје природне компаративне предности. Она улаже и у људске ресурсе, подстиче проналазаштво, интегрише се у глобалну привреду и модернизује своје законодавство. Русија жели да стабилност на међународном плану подстакне њен развој. С тим у складу, она ради на успостављању слободнијег и демократичнијег међународног поретка.

Можда се идеја о потреби "обуздавања" јавила због тога што постоји приличан јаз између руских и америчких аспирација. Америчка дипломатија жели да транс-формише све оне различите владе ши-ром света које Вашингтон сматра "неде-мократским", а чинећи то она мења по-редак у читавим регионима. Русија, будући да има искуства са револуцијом и екстремизмом, не може да се приључи неком таквом идеолошки вођеном пројекту, нарочито ако он долази из иностранства.

Хладни рат је био удаљавање од вестфалског стандарда државног суверенитета који је вредности ставио ван дома-та односа између две владе. Враћање хладноратовским теоријама као што је "обуздавање", само ће нас одвести у пра-вцу сукобљавања.

За разлику од Совјетског Савеза, Русија је отворена земља која не подиже зидове, ни физичке ни политичке. Напротив, она позива да се уклоне визне баријере и друге вештачке пре-преке у међуна-родним односима. Русија прихвата демократију и тржишну привреду као праву основу друштвеног и политичког поретка, и привредног живота.

Пред њом је дугачак пут, а Русија је одабрала стазу развоја на којој је чекају огромне, повремено и болне промене. У руском друштву постоји широки консензус да те промене треба да буду еволутивне и без великих потреса. На крају ће из вишег нивоа друштвеног и економског развоја изнићи зрела демократија са снажним цивилним друштвом и добро структурисаним партијским системом. За то је неопходна снажна средња класа која не може настати преко ноћи. Само су руски тајкуни могли, почетком деведесетих, да настану преко ноћи – али та времена су коначно остала иза нас.

Sergey Lavrov**'CONTAINING RUSSIA:
BACK TO THE FUTURE?'**

Influential political forces on both sides of the Atlantic appear intent on starting a debate about whether or not to "contain" Russia. The mere posing of the question suggests that for some almost nothing has changed since the Cold War.

What is a return to containment meant to achieve at a time when Russia has abandoned ideology and imperial aspirations in favor of pragmatism and common sense? What is the purpose of containing a country that is successfully developing and thereby naturally strengthening its international position? What is the point of containing a country that aspires to things as basic as international trade?

It should be no surprise that Russia today is making use of its natural competitive advantages. It is also investing in its human resources, encouraging innovation, integrating into the global economy, and modernizing its legislation. Russia wants international stability to underpin its own development. Accordingly, it is working toward the establishment of a freer and more democratic international order.

The new advocacy of containment may stem from a substantial gap between Russian and U.S. aspirations. U.S. diplomacy seeks to transform what Washington considers "nondemocratic" governments around the world, reordering entire regions in the process. Russia, with its experience with revolution and extremism, cannot subscribe to any such ideologically driven project, especially one that comes from abroad. The Cold War represented a step away from the Westphalian standard of state sovereignty, which placed values beyond the scope of intergovernmental relations. A return to Cold War theories such as containment will only lead to confrontation.

In contrast to the Soviet Union, Russia is an open country that does not erect

walls, either physical or political. On the contrary, Russia calls for the removal of visa barriers and other artificial hurdles in international relations. It espouses democracy and market economics as the right bases for social and political order and economic life.

Although Russia has a long way to go, it has chosen a path of development that entails unprecedented, and at times painful, changes. Russian society has reached a broad consensus that these changes should be evolutionary and free of upheavals. Ultimately, a mature democracy, with a vibrant civil society and a well-structured party system, will emerge from a higher level of social and economic development. This requires a substantial middle class, which cannot come into being overnight. It was only Russian tycoons who emerged overnight in the early 1990s – and those times are definitely over.

Руски министар спољних послова Сергеј Лавров
Russian Foreign Affairs Minister Sergey Lavrov

Енергија трења

Земље које зависе од спољних извора енергије критикују Русију што је преузела своју природно велику улогу у светском енергетском сектору. Међутим, те земље би требале да схвате како је зависност од енергената узајамна, пошто гомилање залиха свакако није мудар избор за земљу која се бави извозом енергије. Због тога Русија никада није изиграла неки свој уговор за снабдевање енергентима са земљама увозницама. Русија, дакле, сматра да је енергетски сектор за њу стратешки и да јој је од помоћи да сачува своју независност у међународним односима. То је сасвим разумљиво с обзиром на негативне спољне реакције на јачање руске привреде и јачање њене улоге у међународним односима у којима Русија оправдано користи своју недавно стечену слободу делања и говора. То не треба да критикују они који не воле да виде јаку Русију.

Енергетска политика руске владе одраз је глобалног тренда државне контроле над природним ресурсима. Деведесет одсто утврђених светских резерви нафте и гаса налазе се под неком врстом државне контроле. Противтежу таквој државној контроли енергетских ресурса представља концентрација најсавременије технологије у рукама приватних транснационалних корпорација. Дакле, има разлога за сарадњу те две стране, све док обе теже истом циљу, задовољавању енергетских потреба светске привреде.

Руска спољна политика је драстично различита од идеолошког мотивисаног интернационализма Совјетског Савеза. Данас Русија верује да регионалне и глобалне односе треба да уређује мултилатерална дипломатија, заснована на међународном праву. Како се глобализација проширила и ван Запада, такмичење је постало заиста глобално – дошло је, ништа мање, до промене парадигме. Државе које се надмећу сада морају да рачунају и на различите вредности и на различите обрасце развоја. Прави изазов је у томе да се обезбеди праведност у тако сложеном окружењу за надметање.

Логичан избор је да се свака земља усредсреди за своју компаративну предност и да при том не намеће своје вредности другима. Америка је покушавала да уради ово друго и због тога је сада умањена компаративна предност Запада. Као што је то рекао Еберхард Зандшнајдер, директор Истраживачког института Немачког друштва за спољну политику, америчка политика претходних година "у великој је мери оштетила имиџ Запада" у Азији и Африци. Зандшнајдер је закључио да ништа, или готово ништа није учињено да азијском или афричком становништву западне вредности постану привлачне. Тешко да би се Русија за то могла прогласити одговорном.

Председник Владимир Путин је у говору у Минхену ове године рекао нешто сасвим очигледно када је приметио како није дошло до тога да свет постане "униполаран". Недавна искуства показују оно што је јасно већ одавно – ниједна држава, нити иједна група држава, не поседује довољно ресурса да би

Frictional Energy

Countries dependent on external sources of energy criticize Russia for assuming its naturally large role in the global energy sector. However, those countries should recognize that energy dependence is reciprocal, since hoarding is not a wise choice for an energy exporting country. That is why Russia has never failed to fulfill any of its hydrocarbon-supply contracts with importing countries. Russia does, however, consider energy to be a strategic sector that helps safeguard independence in its foreign relations. This is understandable given the negative external reactions to Russia's strengthened economy and enlarged role in international affairs, in which Russia lawfully employs its newly gained freedom of action and speech. It should not be criticized by those who frown on a stronger Russia.

The Russian government's energy policy reflects a global trend toward state control over natural resources. Ninety percent of the world's proven hydrocarbon reserves are under some form of state control. Such state control of energy resources is offset, however, by the concentration of cutting-edge technology in the hands of private transnational corporations. Thus, there are incentives for cooperation between the parties, with each sharing the same objective of meeting the energy requirements of the world economy.

У овом чланку, писаном специјално за Foreign Affairs magazine, кога је касније одбило уредништво, руски министар иностраних послова Сергеј Лавров позива САД да напусти обнову хладног рата и предлаже да се нађу нови регулациони механизми у оквиру триполарног света САД—Русија—ЕУ. Ово је цео, нецензуриран чланак

In this article, drafted specially for Foreign Affairs magazine but later rejected by its editorial board, Russian Foreign Affairs Minister Sergey Lavrov calls on United States to renounce the Cold War renewal and suggests finding new regulation mechanisms within a USA-Russia-EU tripolar world. Here is the full, uncensored paper.

Russia is pursuing a foreign policy in striking contrast to the ideologically motivated internationalism of the Soviet Union. Today, Russia believes that multilateral diplomacy based on international law should manage regional and global relations. As globalization has extended beyond the West, competition has become truly global – nothing less than a paradigm shift. Competing states must now take into account differing values and development patterns. The challenge is to establish fairness in this complex competitive environment.

The logical approach is for countries to focus on their competitive advantages without imposing their values on others. U.S. attempts to do the latter have weakened the West's competitive position. As Eberhard Sandschneider, director of the Research Institute of the German Society for Foreign Policy, has put it, U.S. policies in recent years have "damaged tremendously the image of the West" in Asia and Africa. He concludes that nothing, or almost nothing, has been done to make Western values attractive to Asian and African populations. Russia can hardly be

held responsible for that.

In his speech in Munich earlier this year, Russian President Vladimir Putin stated the obvious when he said that a

могла своју вољу да наметне читавом свету. Можда некоме делује привлачно могућност да у глобалним односима постоји хијерархија, али то је потпуно нереално. Једно је поштовање према америчкој култури и цивилизацији, али прихватање американоцентризма је нешто сасвим друго.

Нови међународни поредак нема једног већ неколико водећих актера и за уређење глобалних односа потребно је њихово колективно руковођење. С обзиром на ту мултиполарност, "умрежена дипломатија" се показује као најбољи начин за постизање циљева који су заједнички за више држава. У таквом систему Уједињене нације представљају кључни елемент јер њене повеље представљају средство да се покрену колективне дискусије и акције.

Сила има своје границе

Ако се у 21. веку одлаже решавање нагомиланих проблема то има разорне последице за све народе. Једна сигурна лекција из досадашњег искуства је та да унилатерални одговори, који се састоје пре свега у употреби силе, свуда воде у мат позицију и стварају штету. О томе сведочи и списак криза које до данас нису разрешене – Ирак, Иран, Либан, Дарфур, Северна Кореја. Права сигурност ће се постићи успостављањем нормалних односа и уласком у дијалог. Немачки министар спољних послова Франк-Валтер Штајнмајер је рекао управо оно што треба када је саветовао да данашњи свет мора да почива на сарадњи а не одвраћању путем застрашивања војном силом.

Сложеним проблемима се мора прићи на свеобухватан начин. У случају Ирана, неспоразуми се морају отклонити тако што ће све земље нормализовати своје односе са Техераном. Нормализација би помогла и очувању режима неширења нуклеарног наоружања. Што се тиче Косова, проглашавање независности од Србије представљало би преседан који излази ван постојећих норми међународног права. Склоност наших партнера да у том случају попусте пред уценом насиљем и анархијом на Косову у супротности је са равнодушношћу коју показују према насиљу и анархији на палестинским територијама, где се деценијама такво стање толерише док се још увек чека на стварање палестинске државе.

Неопходно је што пре елиминисати наслеђе Хладног рата у Европи, где је већ сувише дуго доминирала политика "обуздавања". Стварање раздора у Европи подстиче националистичка осећања која представљају претњу јединству тог континента. Садашњи проблеми са којима се суочава и европска политика уопште, као и ЕУ посебно, не могу се решити уколико однос између Европе и Русије не остане конструктиван и окренут ка будућности – однос заснован на узајамном поверењу и сигурности. То је и у служби америчког интереса и тако и треба посматрати ствари.

Уместо тога, на различите начине је покушано да се обузда Русија, укључујући и ширење НАТО-а на исток, уз кршење претходно датих гаранција Москви. Данас поборници ширења НАТО стално говоре о наводној улози те организације у јачању демократије. Како се демократија може унапредити војно-политичким савезом који прави сценарија за употребу силе?

С друге стране, постоје они који улазак у НАТО код земаља у оквиру Савеза независних држава пропагирају тако што га представљају као пропусницу за улазак у клуб демократских земаља, без обзира да ли те будуће чланице задовољавају стандарде демократије или не. Није могуће не запитати се да ли иза такве иницијативе стоји жеља за моралном сатисфакцијом или опет жеља да се Русија "обузда".

"unipolar world" had failed to materialize. Recent experience shows as clearly as ever that no state or group of states possesses sufficient resources to impose its will on the world. Hierarchy might seem attractive to some in global affairs, but it is utterly unrealistic. It is one thing to respect American culture and civilization; it is another to embrace Americo-centrism.

The new international system has not one but several leading actors, and their collective leadership is needed to manage global relations.

This multipolarity encourages network diplomacy as the best way for states to achieve shared objectives. In this system, the United Nations becomes pivotal, providing through its charter the means for collective discussion and action.

The Limits Of Force

In the twenty-first century, delay in solving accumulated problems carries devastating consequences for all nations. One sure lesson is that unilateral responses, consisting primarily of using force, result in stalemates and broken china everywhere. The current catalog of unresolved crises – Iraq, Iran, Lebanon, Darfur, North Korea – is a testament to that. Genuine security will only be achieved through establishing normal relations and engaging in dialogue. German Foreign Minister Frank-Walter Steinmeier hit the right note when he counseled that today's world should be based on cooperation rather than military deterrence.

Complex problems require comprehensive approaches. In the case of Iran, resolving differences should lie in the normalization by all countries of their relations with Tehran. Normalization would also help preserve the nuclear nonproliferation regime. Regarding Kosovo, independence from Serbia would create a precedent that goes beyond the existing norms of international law. Our partners' inclination to give way to the blackmail of violence and anarchy within Kosovo contrasts with the indifference shown to similar violence and anarchy in the Palestinian territories, where it has been tolerated for decades while a Palestinian state has yet to be established.

Eliminating the Cold War legacy in Europe, where the containment policy was dominant for too long, is especially pressing. Creating division in Europe encourages nationalist sentiments that threaten the unity of the continent. The current problems faced by the European Union, in particular, and European politics, in general, cannot be solved without Europe's maintaining constructive and future-oriented relations with Russia – relations based on mutual trust and confidence. This ought to be seen as serving U.S. interests as well.

Instead, various attempts are being made to contain Russia, including through the eastward expansion of the North Atlantic Treaty Organization in violation of previous assurances given to Moscow. Today, supporters of NATO enlargement harp on the organization's supposed role in the promotion of democracy. How is democracy furthered by a military-political alliance that is producing scenarios for the use of force?

Meanwhile, some are promoting the extension of NATO membership to the countries that comprise the Commonwealth of Independent States (CIS) as some sort of pass providing admittance to the club of democratic states whether these countries meet the democratic test or not. One cannot help wondering whether this initiative is being pursued for the sake of moral satisfaction or again to contain Russia.

As far as the CIS is concerned, Russia has the capacity to maintain social, economic, and other forms of stability in the region. Moscow's rejection of politicized trade and economic relations and its adoption of market-based principles testifies to its determination to have normalcy in interstate relations.

Што се тиче Савеза независних држава, Русија је способна да одржи социјалну, економску и друге облике стабилности у региону. Москва не жели да дозволи да политика управља трговином и економским односима, и она прихвата тржишне принципе, што сведочи о њеној одлучности да одржава нормалне односе са другим земљама. Русија и Запад могу сарађивати у том региону, али само ако се напусти "игра са нултом сумом", игра у којој добитак за једну страну за собом нужно повлачи губитак за другу.

Тежња да се ракетна одбрана прошири на источну Европу доказ је да Америка покушава да "обузда" Русију. Није случајно што би се то проширење уклопило у амерички глобални ракетни штит који се протеже дуж руске границе. Многи Европљани с правом постављају питање да ли би постављање инсталација америчког одбрамбеног система у Европи довело у питање процес разоружавања. Што се тиче Русије, она сматра да је та иницијатива стратешки изазов на који се мора стратешки одговорити.

Предлог председника Путина да дозволи да се уместо нових инсталација у Источној Европи заједнички употреби радарска база Габала у Азербејџану – као и предлог који је јула месеца изнео током сусрета са председником Џорџом Бушом у Кенебункпорту у Мејну, да се створи систем регионалног осматрања и раног узбуњивања – нуди одличну прилику за проналажење излаза из тренутне ситуације, и то на начин који неће ни у најмањој мери окрњити достојанство ниједне од две стране. У оквиру почетка заједничког рада у тој области, Русија је спремна да са Сједињеним Државама и другима учествује у анализирању потенцијалних ракетних претњи све до године 2020.

Жеља да се "обузда" Русија јасно се види и у ситуацији везаној за Споразум о конвенционалним оружаним снагама у Европи (ЦФЕ) из 1990. године. Русија у доброј вери прихвата тај Споразум и инсистира само на једној ствари коју он обећава: на једнакој безбедности. Принцип једнаке безбедности доведен је у питање када се распао Варшавски пакт; НАТО је остао нетакнут, а потом се и проширио. У међувремену су покушавали да се та ситуација коригује наишли на одбијање земаља чланица НАТО које нису хтеле да ратификују покушај да се Споразум модернизује и за то износиле различите, међусобно неповезане изговоре који су били потпуно политичке природе и без икаквог упоришта у праву. Из пат позиције у вези са тим Споразумом може се извући лекција да ће се као неодржив показати сваки елемент глобалне или европске безбедносне структуре који није заснован на принципима једнакости и обостране користи. На крају крајева, ако већ тај споменути Споразум, тај стари инструмент, не можемо прилагодити новој стварности, није ли можда време да још једном размотримо ситуацију и да почнемо да развијамо нови систем контроле наоружања и мере изградње поверења уколико сматрамо да је тако нешто потребно Европи? И у овој тачки је отворена расправа у Кенебункпорту улила наду да има начина да се крене даље у правцу имплементације прилагођеног Споразума.

Russia and the West can cooperate in this region but only by forsaking zero-sum power games.

The drive to place missile defenses in eastern Europe is evidence of the U.S. effort to contain Russia. It is hardly coincidental that this installation would fit into the U.S. global missile defense system that is deployed along Russia's perimeter. Many Europeans are rightfully concerned that stationing elements of the U.S. missile defense system in Europe would undermine disarmament processes. For its part, Russia considers the initiative a strategic challenge that requires a strategic response.

President Putin's offer to allow joint usage of the Gabala radar base in Azerbaijan, instead of those eastern European installations – as well as his proposal, made when meeting with President George W. Bush in Kennebunkport, Maine, in July, to create a regional monitoring and early warning system – provides a brilliant opportunity to find a way out of the present situation with the dignity of all parties intact. As a starting point for a truly collective effort in this area, Russia is willing to take part, together with the United States and others, in a joint analysis of potential missile threats up to the year 2020.

The desire to contain Russia clearly manifests itself as well in the situation surrounding the 1990 Treaty on Conventional Armed Forces in Europe (or CFE Treaty). Russia complies with the treaty in good faith and insists only on the one thing that the treaty promises: equal security. However, the equal security principle was compromised with the dissolution of the Warsaw Pact; meanwhile, NATO was left intact and then enlarged. In the meantime, attempts to correct the situation have come up against the refusal of NATO member countries

to ratify the modernization of the treaty under various unrelated pretexts that have no legal justification and are entirely political. The lesson to be drawn from the CFE Treaty stalemate is that any element of global or European security architecture that is not based on the principles of equality and mutual benefit will not prove to be sustainable. After all, if we cannot adapt this old instrument to the new realities, is it not

time to review the situation and start developing a new system of arms control and confidence-building measures, if we find that Europe needs one? Here again, frank discussion at Kennebunkport gave hope that there is way to move toward putting into force the adapted treaty.

Председник Русије Владимир Путин и немачка канцеларка Ангела Меркел у паузи у Минхену

Russian president Vladimir Putin and German Chancellor Angela Merkel in Munich

С оне стране Хладног рата

Време је да оставимо иза себе наслеђе Хладног рата и створимо структуре које одговарају на императиве овог доба – нарочито пошто Русија и Запад више нису непријатељи и не желе да створе утисак како је у Европи рат још увек могућ. До поверења се стиже путевима који воде кроз дијалог и разумну расправу, као и интеракцију засновану на заједничкој анализи шта је то што представља претњу. Међутим, данас је, без довољно добрих разлога Русија искључена из такве заједничке анализе. Од ње се захтева само да верује у аналитичке способности и добре намере својих партнера.

Руси не мисле да се они по нечему нарочито издвајају, али исто тако не мисле да су њихове аналитичке способности и идеје инфериорније од туђих. Русија ће одговорити чувањем своје националне сигурност и у томе ће је водити принцип "разумне довољности". С друге стране, она ће увек оставити отворена врата за позитивну заједничку акцију у циљу осигуравања заједничких интереса на темељу једнакости. То је једини озбиљан приступ проблемима националне сигурности.

У говору одржаном у Минхену, председник Путин је све руске партнере позвао да започну озбиљну и конкретну расправу о садашњем, врло незадовољавајућем стању у међународним односима. Русија је уверена да заузимање става "или пријатељ или непријатељ" према њој треба да постане ствар прошлости. Уколико се улажу напори да се "одговори на негативно понашање Русије", како се од Русије може очекивати да сарађује у оним областима за које су заинтересовани њени партнери? Мора се направити избор, или се Русија "обуздава", или се жели сарадња са њом. То је од значаја за питање уласка Русије у Светску трговинску организацију и Азијску банку за развој, као и у вези са неоправданим продужавањем важења Џексон-Веник амандмана из седамдесетих који Русији трајно онемогућује нормалне трговинске односе са Сједињеним Државама.

Председник Путин и председник Буш сарађују веома блиско и искрено, што и даље има позитивног утицаја на стабилност америчко-руских односа. Обе земље и оба народа се сећају заједничке победе над фашизмом и заједничког изласка из Хладног рата и већ их само то сећање уједињује. Ако би у руско-америчким односима превладало партнерство у коме су обе стране једнаке, мало је тога што те две нације не би успеле да постигну. А изазова је много – борба против међународног тероризма, организованог криминала и шверца дроге, затим трагање за реалистичним начином да се заштити клима, развој нуклеарних извора енергије уз истовремено повећање напора да се спречи ширење нуклеарног оружја, рад да се обезбеди глобална енергетска сигурност и истраживање свемира. Практичну сарадњу у вези са овим и другим изазовима не треба жртвовати на олтару поново призваног "обуздавања".

Засад у Русији има мање антиамеричког расположења него на другим местима. Али уколико дође до "обуздавања", које је праћено размишљањем у оквирима поделе на блокове, онда би то могло да доведе до узајамног удаљавања Американаца и Руса. Због очигледних напетости у америчко-руским односима потребно је формирати групу на високом нивоу која ће добити у задатак да пронађе начин за развијање даље сарадње. Председници Русије и Америке подржавају идеју о формирању такве групе на чијем би челу били Хенри Кисинџер и Јевгениј Примаков.

Обе стране би требало да покажу како имају широку и непристрасну визију у којој су Русија и Сједињене Државе само два огранка европске цивилизације. Русија, Сједињене Државе и Европска унија треба да раде заједно на очувању интегритета евроатланског простора у глобалној политици

Beyond The Cold War

It is time to bury the Cold War legacy and establish structures that meet the imperatives of this era – particularly since Russia and the West are no longer adversaries and do not wish to create the impression that war is still a possibility in Europe. The path to trust lies through candid dialogue and reasoned debate, as well as interactions based on the joint analysis of threats. At the moment, however, without reasonable grounds, Russia is excluded from such joint analysis. Instead, it is urged to believe in the analytic abilities and good intentions of its partners.

Russians do not suffer from a sense of exceptionalism, but neither do they consider their analytic abilities and ideas inferior to those of others. Russia will respond to safeguard its national security, and in doing so will be guided by the principle of "reasonable sufficiency." Meanwhile, it will always keep the door open for positive joint action to safeguard common interests on the basis of equality. This is the only serious approach to national security concerns.

In his speech in Munich, President Putin invited all of Russia's partners to start a serious and substantive discussion of the current status of international affairs, which is far from satisfactory. Russia is convinced that a friend/enemy attitude toward it should be a thing of the past. If efforts are being undertaken to "counter Russia's negative behavior," how can Russia be expected to cooperate in areas of interest to its partners? One has to choose between containment and cooperation. This is relevant to Russia's accession to the World Trade Organization and the Asian Development Bank and to the unwarranted continuance of the 1970s Jackson-Vanik amendment, which denies Russia permanent normal trading relations with the United States.

U.S.-Russian relations still enjoy the stabilizing benefits of a close and honest working relationship between President Putin and President Bush. Both countries and both peoples share the memory of their joint victory over fascism and their joint exit from the Cold War, which unites them in its own right. Should equal partnership prevail in U.S.-Russian relations, very little will be impossible for the two nations to achieve. The challenges are many – the struggle against international terrorism; organized crime and drug trafficking; the search for realistic climate protection; the development of nuclear energy while strengthening nonproliferation efforts; the pursuit of global energy security; and the exploration of outer space. Practical cooperation on these and other challenges should not be sacrificed on the altar of renewed containment.

At present, anti-Americanism is not as widespread in Russia as it is elsewhere. But a return to containment, and the bloc-based thinking that accompanies it, could trigger mutual alienation between Americans and Russians. The strains evident in the U.S.-Russian relationship call for a high-level working group charged with finding ways to further cooperation.

The presidents of Russia and the United States support the idea of such a group, headed by the former statesmen Henry Kissinger and Yevgeny Primakov.

Both sides should demonstrate a broad-minded and unbiased vision, one that represents Russia and the United States as two branches of European civilization. Russia, the United States, and the European Union should work together to preserve the integrity of the Euro-Atlantic space in global politics. For as Jacques Delors has said, whenever this troika "is divided by differences, whenever each

Као што је рекао Жак Делор, увек када "постоји раздор у тој тројци, увек кад свако од њих игра неку своју игру, у великој мери расте ризик од глобалне нестабилности."

И зашто онда не бисмо стали заједно и деловали у духу сарадње и фер такмичења на темељу једнаких стандарда и поштовања међународног права? На јулском састанку у Кенебанкпорту председник Путин и председник Буш су показали да тимски рад може бити успешан. До-оворили су се да покушају да нађу заједнички приступ ракетној одбрани и смањивању стратешког наоружања и покренули су нове иницијативе у вези са нуклеарном енергијом и неширењем наоружања. Ништа не раздваја Русију и Сједињене Државе; заједно са другим партнерима, они деле одговорност за будућност света. Није потребно Русију "обуздати" – "обуздати" треба оне који желе да свету ускрате добробити које ће проистећи из снажног партнерског односа између Америке и Русије.

party plays its own game, the risk of global instability greatly increases."

So why not stand together and act in the spirit of cooperation and fair competition on the basis of shared standards and a respect for international law? At the Kennebunkport meeting in July, President Putin and President Bush demonstrated what teamwork can achieve. They agreed to look for common approaches to missile defense and strategic arms reductions, and they launched new initiatives on nuclear energy and nonproliferation.

Russia and the United States have nothing to divide them; along with other partners, they share responsibility for the future of the world. It is not Russia that needs to be contained; it is those who would deprive the world of the benefits that will come from a strong U.S.-Russian partnership.

ПРИШТИНА И БЕОГРАД БИ МОГЛИ ДА РАЗГОВАРАЈУ И О ПОДЕЛИ КОСОВА

Вашингтон, 26.07.2007. (Глас Америке)

На новим преговорима о Косову главни задатак Контакт групе биће да делегације Србије и Косова дођу за преговарачки сто уз што активнију улогу САД, Европске уније и Русије. О томе и другим актуелним питањима косовске ситуације наш колега Бранко Микашиновић разговарао је са директором Балканске иницијативе у вашингтонском Институту за мир, Данијелом Сервером.

Сервер: Треба наставити преговоре, мада лично не видим разлог даљим разговорима у овој фази, пошто су они резултат неуспеха договора у Савету безбедности УН, а не стварне потребе за њима. У сваком случају, одлична је идеја да Београд и Приштина директно разговарају, као и идеја додатног притиска Контакт групе, мада не гајим велику наду у историјски успех тих преговора.

Глас Америке: Коначну одлуку о будућем статусу Косова требало би да донесе Савет безбедности УН. Портпарол Стејт департмента Шон Мекормак поновио је јуче да "САД сматрају да је надзирана независност Косова, на основу Ахтисаријевог плана, најбоље решење"?

Сервер: Овде постоји јако осећање да ће САД признати суверенитет Косова. У питању је суверенитет Косова, а не независност, пошто је оно практично независно, односно суверенитет над територијом и признање од стране других држава. САД, као суверена држава, могу да признају суверенитет неке друге земље када год то желе и то се не може спречити. Чак се ни резолуцијом 1244 не ограничава такво право САД. Међутим, било би далеко боље да се до одлуке о статусу Косова дође у Савету безбедности, да би се обезбедило политичко и војно присуство међународне заједнице чиме би се ограничио суверенитет Косова, што би, у ствари, било у интересу Срба. Међутим, ако Београд и Москва наставе да блокирају резолуцију у УН, очекујем да ће САД током времена заједно са неким европским земљама признати независност Косова.

Глас Америке: Ако Русија стави вето у Савету безбедности на резолуцију о Косову, какав даљи развој догађаја очекујете?

Сервер: Ако САД и бројне западноевропске земље признају суверенитет Косова, то онда није унилатерално

већ мултилатерално признање. У Вашингтону људи имају проблема да схвате због чега треба обратити пажњу на Москву, када је у питање, како ми мислимо, реч о признању независности Косова. Овде се верује да ће и без пристанка Русије, САД и неке друге западноевропске земље кренути путем признавања независности Косова.

Глас Америке: Да ли ће преговори о статусу Косова бити временски ограничени?

Сервер: То је та велика разлика између Брисела и Вашингтона. Вашингтон има часовнике, а Брисел - време. Бриселу није важно време због тога што је тешко постићи консензус међу чланицама Уније. Моје лично мишљење је да би преговоре требало временски ограничити да би се успешно закључили.

Глас Америке: Ако Косово постане независно, могло би да дође до даљих сецесионистичких тенденција другде у Србији, и до преседана цепања једне суверене и демократске државе?

Сервер: То зависи од начина на који ће се то питање решавати. Саме САД имају сличан проблем. Имамо делове САД који можда не би желели да буду са нама, рецимо у Вермонту или у Порторику, итд. Ако се таква питања решавају на демократски начин, уз знатну локалну самоуправу, то се може решити. Србија је пре 20 година направила велику грешку стављањем нагласка на централну управу, а сви знамо последице тога. Иначе, не верујем да ће доћи до покрета за независност у Санџаку или Војводини.

Глас Америке: Да ли поред независности или високог степена аутономије Косова, постоји и неко решење између ове две опције. Да ли је могућа подела покрајине?

Сервер: Не видим неко решење између независности и високог степена аутономије, које је можда постојало раније, али сада тих опција више нема. Међутим, што се тиче поделе покрајине, моје мишљење, али не и мишљење међународне заједнице, јесте да би Приштина и Београд требало да разговарају о томе и не искључујем такву могућност. Ако се две земље, или два ентитета, договоре да размене територије или учине узајамне уступке, то је у реду. Међутим, проблем је у томе што Србија неће пристати на размену територије, јер ће желети северни део Косова, без уступака, рецимо, у Прешевој долини, где је становништво већином албанско.

У сваком случају, мислим да је добра ствар да се о томе разговара, тако да се бар разјасни због чега би евентуално могло да дође до поделе Косова.

ДА ЛИ СЕ ТРАСИРА ПУТ ЗА УНИЈУ КОСОВО-АЛБАНИЈА?

Уколико словенско-православни фактор буде бескрајно затварао уши пред захтевима Косоваца за независност и уколико буде затварао очи пред новом реалношћу створеној на Косову после одласка српске војске и полиције, он ће међународну заједницу, а поготово САД приморати да са мачем у руци разреши Гордијев чвор на Косову.

Имајући у виду да је повратак на стање од пре 1999. године не само незамислив и немогућ, већ је и против токова глобалних процеса и евроамеричких интереса у немирном и увек проблематичном региону Балкана, верује се да ће се још извесно време наставити са тестирањем различитих тактика за деблокирање доношења одлуке у СБ ОУН где, на нашу несрећу, изузетно значајне одлуке зависе, боље речено држи као талац једна бивша суперсила која, у настојању да поврати стару моћ, клизи у правцу диктатуре, опасне за читав континент.

Руски интереси за контролу излаза на Јадран, односно за контролу коридора, прецизније за контролу железничке пруге Београд-Бар и амбиција за војно присуство на северу Косова, приморали су Русију да тако снажно подржи Србију као њеног жандара у региону.

Идеја о заједничким војним базама са НАТО-ом и САД-ом као и идеја о заједничкој контроли у немирним регионима лансирана је намерно у ово време и то није случајно, јер је све то повезано и са питањем Косова.

Јавно обавезивање председника САД за окончање процеса преговора о статусу Косова независношћу, упркос чињеници да је тиме на извесно време умирио Албанце, америчку администрацију и европске канцеларије довео је у не баш завидну ситуацију.

Претње разних група Албанаца немирима, парадоксално, иду у прилог управо српској и руској страни, штавише нема дискусије да су управо оне много радиле у том правцу, јер би евентуална дестабилизација у региону била аргумент који би забринуо и неке значајне европске државе што би се претворило у додатни проблем, имајући у виду потребу доношења одлуке у ЕУ.

У дипломатским и аналитичким круговима постоје дилеме у погледу правих разлога ове ситуације, да ли је то само напетост коју су изазвали Руси и Срби како би себи подигли цену и створили што повољнију коњунктуру, да би и у новим околностима српски фактор био у предности у погледу партнерства са Западом или је то забетонирана позиција како би се ратовало «до последњег војника» и зарад животних интереса, како то они изјављују?

Уколико је ствар трговине, то ће нужно имати своју цену и споразум ће бити постигнут брзо или споро, али у сваком случају у прихватљивом року. Уколико је, ипак, у главама руских и српских стратега рођена идеја да је Балкан њихова интересна зона и да у свом расту озбиљно рачунају на стару осовину Москва-Београд-Атина (односно на сегмент Москва-Београд-Тирана-Атина), тада ће за политику САД и ЕУ у региону то бити исувише велики изазов.

Заправо, нарастање руске економске моћи или боље речено енергетске моћи евидентно је и очекује се да буде пропраћено повећањем, односно враћањем њихових политичких и војних амбиција.

Сматра се да се повремене јавне претње косовског руководства да ће бити проглашења независности у Парламенту и да ће бити тражено међународно признање, не узимају исувише озбиљно и по правилу се брзо заглашавају слањем високих званичника из САД и НАТО-а

или пак из ЕУ, јер се верује да то не би било некакво решење и да би уз такав корак питање статуса Косова непрекидно остало неизвесно.

Заправо, за западну јавност нема признања док оно не буде прошло кроз СБ ОУН и као такво Косово заправо не би било употребљиво у коњунктури којој тежи међународна заједница.

Током дужег временског периода, српска агресивна дипломатија је понављала да је неправедно да Албанци имају две државе на Балкану. Треба признати да су успели да створе дилеме и у неким европским канцеларијама, штавише, таква оклевања нису изазвана само код странаца.

Софистицирани српски идеолошки и пропагандни апарат, све што није коњунктурно оптуживао је као националистичко, иредентистичко, терористичко, фундаменталистичко, комунистичко итд., чиме су подстицали Албанце на болне напоре образлагања и бескрајних оправдавања.

Такође, не тако широк слој Албанаца са Косова који су непрекидно показивали осетљивост према оваквим оптужбама антиалбанске пропаганде коју је водила српска држава, посвећено су покушавали да се «поправе» до самонагације и до негације националног идентитета, само да «непријатељу не би били дати аргументи», брзо прихватајући као спасоносну идеју о новој држави - ни албанској, ни српској.

Овај слој је и раније показивао способност прилагођавања, конвертујући се час у југословенску, час у муслиманску нацију - већ према потребама дневне политике и као по инерцији, нашли су уточиште у идеји нове нације и новог идентитета која, упркос снажном маркетингу, није наишла на ширу подршку у народу.

С обзиром да покушаји стварања косовске нације према испробаном југословенском рецепту (упоредити са муслиманским, македонским и другим народима), нису дали резултате, на аналитичке столове је, иако не без резерви, поново враћено питање уједињења Косова и Албаније, уз идеју да би процес могао да се затвори стварањем гаранција за питање територијалне целовитости Македоније, односно тежећи њеној «хелветизацији» кроз кантонизацију која би била прихватљива за обе стране.

Тврди се, можда и с правом, да би уз такав приступ заправо могла да буду решена неколико питања једним потезом.

Наиме, уопште не би било нужно да се у СБ ОУН призна независност Косова, јер је Албанија међународно призната држава.

Било која резолуција у СБ ОУН која би осудила ову нову реалност, била би блокирана западним ветом.

За одређени временски период био би тражен остатак НАТО трупа на Косову као гаранција мира у региону и међу ентитетима на Косову.

Истовремено, тиме би био омогућен продор одређених институција албанске државе на читавој њеној територији без неког већег проблема, превазилажењем свих неспо-разума око симбола и Устава.

Признање посебног статуса за Србе било би оствариво на основу реципроцитета, у зависности од статуса који би био признат Албанцима који би остали у Прешевској долини и у Санџаку.

Факторизовање Албанаца у региону, уз непрекидну подршку САД и ЕУ, представљало би силу која би чувала југоис-

точна врата Европе од продора тајних струјања и интереса антиглобалистичких и антидемократских кругова са суседних «тезги».

Без сумње, сада је то већ сасвим јасно доказано, иступање Албанаца са минималним захтевима није спречило српску државу да повећава своје захтеве, штавише и да одржава у животу идеју о враћању свих окупираних територија у бившој Југославији које називају «српским територијама» и све то под кишобраном панславизма.

Међународна заједница - својом неодлучношћу и компромисима које чини Србији - на крају ће бити принуђена да мачем пресече косовски «Гордијев чвор», онако како је то била приморана да учини 1999. године, када се показало да милитаристичка машинерија Србије преговоре види само као оруђе за отимање територија, а не као питање анга-

жовања за принципе и међународно право.

Оно што се сада готово шапатом изговара, као једини одговор на српско-руску арогантност а што се не поклапа са њиховом реалном силом и са европским концептом и уопште узев са западним концептом слободе и демократије, веома лако може да исплива на површину и тек тада ће бити схваћено - не без стида - да је на Албанце са Косова вршен притисак зарад разних конверзија, искључиво зарад Србије и зарад њеног неузнемиравања.

Непринципијелни компромиси обично остављају незалежне ране и остављају отворене могућности за понављање злочина.

Lajm (Приштина) (Објављено 12. јула 2007)
Фадил Лепаја

Порука — Jo negociata - Не преговарати

ЗАШТО СТРАХУЈЕТЕ ОД УЈЕДИЊЕЊА?!

Изгледа да токови и догађаји који се у последње време одвијају око Косова односно о Косову и његовом статусу, као и изјашњавања неких његових најближих савезника, као што су САД и Велика Британија, односно противизјаве Русије и неких европских земаља - неизбежно воде у нови стадијум.

Сада је сваком ко макар мало познаје регионалну политику и токове јасно да је Ахтисаријев план превазиђен.

Последњи нацрт резолуције ОУН у вези са статусом Косова доказује да Ахтисаријев план практично не постоји. А, Ахтисаријев план је сматран планом «А».

Њега су превазишли сви - и они који су га некад прихватили и они који су му се одувек противили.

Гледајте пажљиво - они који су га некад подржавали, сада кажу албанским политичарима да је потребно још четири месеца времена. Али и не само то, већ и да ће после

четири месеца поново почети разговори о статусу.

Шта су ова четири месеца?

Званично се каже да они представљају време за убеђивање Русије. Званично се каже да је то време намењено Албанцима и Србима да се споразумеју.

Али, о чему да се споразумеју?

Срби не прихватају независност, док Албанци не напуштају независност. Дакле, следи неуспех и пре самог почетка.

Међутим, није реч ни о једном ни о другом. Реално, изгледа да је то време за САД и остале пријатеље Албанаца који желе да се пређе на план «Б».

Какав је план «Б»?

План «Б» је, изгледа, уједињење Косова са Албанијом.

За све тренутно збуњене, понудићемо једноставно образложење:

Прво, ни Руси ни Срби ни српски лоби у Европи нису се сложили са Планом «А» који је заправо представљао колосалан уступак Албанаца Србима, а био је уступак јер су Албанци препустили 24% своје територије у руке 7% Срба са Косова. Био је уступак јер су они прихватили да на Косову буду два званична језика - српски и албански. Био је уступак јер су Албанци прихватили да направе хибридно српско-албанску заставу, уместо заставе коју имају вековима и којој се повинују.

Зашто се Срби нису сложили?

Изгледа да Срби желе да узму северно Косово, а после тога и Републику Српску. А да би то успели, они уз помоћ Руса неће дозволити прихватање Плана «А».

Са друге стране, изгледа да САД не намеравају да попусте у вези са будућношћу Косова. Скривени смисао отворене и одлучне изјаве председника Буша у Тирани у вези са Косовом и улогом Албаније у његовом статусу био је разумљив и претходи изради Плана «Б».

Тирана и Приштина треба на политички сто да изнесу План «Б», што значи уједињење Косова са Албанијом.

Тирана је лако, она је сада у фази избора председника Албаније. А то је најбоља прилика да се не изабере ни русофил ни србофил, већ да се, једноставно, изабере Албанац на чело државе. (Међутим, Тирана се до сада понашала као да је Косово Дарфур, а не део албанске нације. Тирана се до сада понашала као да се ништа није догодило и као да није у ситуацији «Ханибал анте портас».).

Друго, План «Б» се односи на чињеницу да је идеја уједињења Косова са Албанијом део универзалне тезе о самоопредељењу. Дакле, не ради се ни о кршењу нити се ради о херези, већ је једноставно реч о демократији.

Да подсетимо, националне државе су вишеструко ефикасније у спровођењу демократије од мултинационалних или вештачких држава. (Југославија и СССР су најадекватнији пример колико су шовинистичке вишенационалне државе.)

И, на крају, промена вештачких граница између држава је неприхватљива насиљем, али је прихватљива када се насиље искључи. Тако кажу Хелсинки, односно Копенхаген.

Албанци сада имају изванредан механизам у својим рукама: дијалог уз кредо «дијалог о свему» - без одлучивања о било чему.

Срби и просрпски лоби у Европи и у свету захтевају поделу Косова.

Албанци у Тирани, у Приштини, у Тетову и другде треба да захтевају уједињење у једну државу. После овог демократског захтева и просрпски Брисел ће почети да говори албански!!!

Али, да се вратимо на почетак. Изгледа да део политичара у Тирани, у Приштини, односно у Тетову, немају жељу да разрађују План «Б». Они немају жељу да се Косово уједини са Албанијом!

Зато се природно поставља питање: Зашто страхујете од уједињења? Зарад ваше неспособности? Зарад komodитета на положајима? Зарад «коре хлеба»? Зарад балканске стабилности? Зарад интернационализма?...

Питања траже одговоре. А тај одговор постаје још неопходнији сада, када се бира председник.

Кочо Данаш

LajmeNet, Тирана

(Објављено 15. јула 2007)

ПОДЕЛА КАО ТРИЈУМФ

Ма какав био будући статус Косова и Метохије (јер свакако неће бити коначан), и овог пута верни пратилац свих српских борби јесте пристајање на најгоре или, у најмању руку, одустајање од крајњег циља зарад полуциља који изгледа као тренутни максимум.

Опште место је да политичке процесе у једној земљи прати и утицај на јавно мњење, које је у Србији сведено на вулгарно креирање јавног мњења. Још уколико је реч о земљи, тј. нацији која је за кратко време доживела сва могућа слушавања и све могуће поразе, која је на сасвим добром путу да се изгуби – то је политика креирања јавног мњења још потребнија и методски бруталнија.

У светлу тренутних догађаја везаних за наставак преговора, улогу јавног мњења у добром делу преузели су штампани медији. Најбољи пример представља низ текстова у најстаријем српском штампаном дневнику који се баве исходом борбе за Косово и Метохију. Има ли бољег показатеља посрнулости једне нације од тога да противници као кључни аргумент употребљавају чињенице из јавног живота Србије – да се у српским медијима о Косову увелико пише као изгубљеном.

Недавне изјаве министра спољних послова Словачке Јана Кубиша, интервју Данијела Фрида, помоћника државног секретара САД у Савету за спољнополитичке односе, као и одмерена и усмерена изјава Владимира Путина да „Руси не могу бити већи Срби од Срба“, логичне су последице настојања да се склоност ка различитостима увек претвара у недопустиви лаицизам у корист друге стране. Наравно да није проблем у појединачним и различитим ставовима аналитичара, новинара и политичара. Проблем је када држава средствима и инструментима који јој стоје на располагању врши релативизацију општег места и консензусом опредељеног циља.

То је порука која борбу претвара у амбивалентност, чињење у одустајање, а нацију унапред осуђује на мирење са поразом.

Насупрот медијској релативизацији и релативно нарушеном консензусу, последњи догађаји показују да српска борба није била узалудна и да се данас једини резултат неочекивано огледа у одлагању решавања будућег статуса Косова и Метохије. Иако се на тренутак учинило да је прва фаза у виду одлагања наступајуће независности отклоњена и да је српска страна однела пуну привремену победу, показало се да победа има другачији укус. То се огледа у чињеници да је одмах након прихваћеног одлагања решења (на шта су неочекивано пристале Француска, Немачка и Велика Британија), у први план опет оживљена идеја о подели Косова и Метохије.

Насупрот до сада прокламованим принципима о неприхватљивости поделе, у јавности, али и у ставовима званичника, полако се помаља једна нова-стара идеја. Неочекивано је да је та идеја (апсолутно одбијена у претходном периоду) релативизирана и од Русије. Најпре је такву идеју изнео Јевгениј Примаков, као човек великог искуства и носилац ставова који су до сада углавном били блиски или идентични ставовима званичне Русије.

У том смислу, врло је поучан интервју амбасадора Русије у Београду (познатог по томе што је први јавно изнео идеју о могућем вету Русије у Савету безбедности), који је поделу Косова и Метохије као идеју ставио у руке званичног Београда, не опредељујући се око поделе као могућег решења. Нема сумње да се противљење Русије подели неће променити док се не промени став званичног Београда, што је јасно стављено до знања у наведеној изјави, где је

идеја о подели представљена као „...покушај да се испроба да ли је то основа могућег компромиса!“ (Политика 6. јул 2007) Сличне изјаве дошле су и са друге стране, од Џефрија Сајмона и Данијела Сервера.

Наведено свакако не значи да је Русија променила став, који је и до сада био на линији, да ће кроз начела међународног права бранити српске интересе, али и та одбрана има своје разумне границе („...да Руси не могу бити већи Срби од Срба...“). Оно што брине јесте реакција, тј. Одсуство реакције на српској страни. Појавила се само усамљена изјава министра Самарџића, који је очекивано експресно одбацио било какав предлог о подели Косова и Метохије.

Имајући у виду збуњеност српског јавног мњења, већ спремног на најгоре, и показану крхкост консензуса преговарачког тима у виду до данас необјашњивог одласка Леона Којена и околности које су то пратиле, идеја о подели тренутно има призив добитка више него очекиваног. Управо се у томе огледа највећа опасност по српску преговарачку позицију. Уколико се има у виду чињеница да подела Косова и Метохије већ дуго представља полузваничну алтернативу једног дела политичке елите, али и нашег народа, у виду прихваћених ставова Ћосића или Ђинђића, али и давно присутног умора да се било каква борба са националним предзнаком настави, јасно је да идеја о подели тренутно представља већи изазов и већу опасност од саме идеје независности. Пристајањем на поделу, српска држава показује недоследност и склоност остварењу националних циљева кроз најбаналнију трговину, трговину у којој друга страна има много више да понуди, тако да потенцијал понуде уједно даје могућност да се наслути крајњи резултат недоличне трампе.

У тренутку када идеје о независности почињу да трпе јавне критике и од самих промотера (изјаве Џефрија Сајмона, Џона Болтона, Дагласа Ерхарта, Хајнца Фишера), вишеструко је значајно а priori одбацили саму премису о могућој подели територије као прихватљивом и подношљивом решењу, или као виду неког историјског компромиса.

Посебно је значајна чињеница да би идеја о подели Косова и Метохије могла да буде тачка на којој ће се прекинути досадашње неслагање Русије и САД, тачка која ће омогућити да Русија (п)остане победник у овој рунди геополитичког надмудривања, али и да САД остану непоразе и испуне своје неразумно обећање Албанцима са обе стране Дрима и Проклетија. Даља неслагања водиће се вероватно по питањима ракетног штита, суспензије Споразума о контроли наоружања од стране Русије, даљег енергетског експанзионизма Русије, као и већ познатих тема људских права и демократије у тој земљи.

Став српске стране биће свакако подлога за даље ангажовање Русије, која неће бити иритирана доследношћу српске стране, али ће било каква недоследност (у виду пристајања на поделу) бити могућ и добар изговор за потенцијално смањење напетости између Русије и САД у предвечерје руских и америчких избора. То ће, наравно, дати одговор на питање да ли је за Русију важније питање статуса Косова и Метохије или постављање ракетног штита уз руску границу.

Подела територије између Срба и Албанаца представљала би преседан. Уосталом, последња одлука да се утврђивање статуса Косова и Метохије препусти Контакт групи представља још један у низу преседана који прате решење статуса покрајине. Потпуно је иронично да су се сва питања везана за кризу у бившој СФРЈ решавала управо на начин који је заснован на преседанима. Тако је било и са Бадинтеровом комисијом, оснивањем *ad hoc* трибунала за ратне злочине, признавањем унутрашњих

граница за државне, хуманитарне интервенције, покушајем да се одузме део државне територије, а сада и са Контакт групом. Ваљало би подсетити на то да је Контакт група на извесан начин чедо кризе у бившој СФРЈ, с обзиром на то да је установљена као орган који би решавао питања увелико горућих проблема. Мора се поменути да је то резултат тренда који је пратио како процесе реформисања држава, тако и саме УН, с тим што се у случају УН то јасно може представити као криза која траје. Јасно је да је од почетка деведесетих и окончања хладног рата у оквиру УН – као основне институције модерног међународног права – видљив прелазак овлашћења, процеса и покушаја одлучивања из Генералне скупштине на Савет безбедности, независно од јасно и прецизно утврђених надлежности у Повељи УН. Уосталом, неуговорни начин оснивања Хашког трибунала (о чему се међу правницима и даље воде полемике) један је од бољих доказа. То је омогућило да се једном пренесене надлежности преносе и даље на привремена тела и органе као што су Контакт група, комисије, известиоци, посредници и остали, чији ставови представљају основу за касније одлучивање о питањима која се крајње еуфемистички означавају као питања од значаја за међународни мир и безбедност.

Управо се у неформалном карактеру тела као што је Кон-

Сасатањак Контакт групе у Бечу

такт група налазе и основе опасности по одлучивање о статусу Косова и Метохије. Није реч о сумњи у доследност руског става, већ о могућности да се у оквиру кулоара Контакт групе нађу модели који би под видом узајамног попуштања супротстављених страна омогућили такав исход који би представљао победу оних који у неформалностима и противправностима виде и траже основу како за решавање, тако и за само тумачење проблема суверенитета и самоопредељења. Преласком даље расправе о Косову и Метохији на Контакт групу, оставља се могућност да се полемике о статусу покрајине заснују на расправи о енергетским уговорима између чланица (последње изјаве Саркозија и Меркелове о значају руског гаса то најбоље потврђују), што постојеће алтернативе о подели чини јако озбиљним. У том светлу, једина повољност јесте крајња реч коју даје Савет безбедности, у коме су карте већ подељене.

Новонастале околности и нови ангажман Контакт групе представљају прилику да српска страна још једном покаже – на крилима мале али важне победе – истрајност у очувању државе и поштовању међународног права, и то на месту на коме се велики договори и велики одговори, по правилу, траже и налазе на маргинама међународног права, у атмосфери мало права и великих интереса.

Ниш, 30. јул 2007.

Горан Ђорђевић

АРХЕОЛОШКИ РАДОВИ У МАНАСТИРУ БАЊСКА

У склопу обимних и разнородних послова обнове и ревитализације манастира Бањска, започета су крајем марта месеца ове године археолошка ископавања и истраживања. На једној страни ради се о наставку већ раније започетих и пре четири године прекинутих истраживања а на другој о концептуално новом приступу истраживања. За разлику од до сада обављених истраживања са завидним резултатима која су имала у центру интересовања манасирску порту, овога пута је основни циљ био истраживање саме цркве Св. Стефана, највеће задужбине краља Милутина.

Из тог разлога је априла месеца подигнут постојећи под у цркви (постављен 1939. године у склопу обимних конзерваторских радова које је тада обавио проф. Ђ.Бошковић и тада затечене руине цркве на тај начин сачувао до данашњих дана у изгледу и стању које имамо и данас) а тиме се створили и услови да се у њеној унутрашњости започене са ископавањем.

Током првих дана радова наишло се у западном делу цркве , између ЈЗ поткуполног пиластра и ЈЗ угла на два већа и значајна гробна места. Прво је, у форми саркофага укупано у самородну стену подлогу на којој делом и црква лежи а други је збирни гроб костијуособа. Саркофаг је пронађен потпуно чист, испразњен у неко непознато време. Свакако од стране бројних трагача и пљачкаша који су неуморно прекопавали Бањску цркву у потрази да за пленом, односно чувеним благом краља Милутина.

На другој, северној страни западне половине цркве, нађена су три гробна места. Највише пажње у овом делу привлачи озидана, узана и дуга гробница приспоњена уз сам зид цркве. Била је празна и чиста, слично саркофагу који је споменут. Тик уз њу, незнатно ниже и источније налазес се две гробнице. Оне су сумарно обрађене, већим делом укупане у самородну стену. Но, у једноме од ових гробова нађен део скелета једног младог мушкарца у положају који недвосмислено указује на трагове пљачкаша.

У наставку радова у централном поткуполном простору цркве наишло се на врло лепо и неочекивано откриће. Као одраз, огледало, или пројекција саме куполе у поду цркве наишло се на снажну, јаку и дебелу малтерну подлогу некадашње розете односно мозаичког дела пода у виду кружног стилизованог цвета. Није било тешко да се протумачи, на основу отисака и њиховог облика, како је подлога послужила као носач масивним,течким мермерним елементима од којих је розета била формирана. А њен пречник од 5,4 м довољно јасно говори да је била велика, могуће, највећа у немањим задужбинама. Како је она изгледала показала су два наоко безначајна открића. У манастирском кругу међу обрађеним каменовима који су извађени из турског зида којим је црква донедавна била опасана, нађена су два елемента, два масивна и тешка камена блока који су изванредно улегли у малтерне жље-

бове и „отиске“ основе розете. Но и у једној сонди близу саме розете у цркви нађен је још један камен елемент којим је несумњиво припадао овом мозаику. На овај начин се дошло до два елемента са којима може, бар у почетној фази да се реконструише сама розета. Састојала се из једног широког прстена који су сачињавала 24 камена дела. Иза тога је следило поље стилизованих латица или штитова. Следио је следећи прстен, ужи по пречнику а сам цен-трални део чинила је, како бар сада изгледа, компактна плоча из једног комада. У првом, спољњем прстену, у „латицама“, као и унутрашњем прстену постоје удубљења у које је упасивано друго камење. У круговима у виду ромба а у средњем у виду штитова.

Поредећи са сличним до данашњих дана очуваним розетама (Пећка патријаршија, Дечани, Манасија) може се претпоставити да је то друго „упасовано“ камење било друге боје па је розета имала у најмању руку тробојни печат. Највероватније попут саме њене фасаде: црвена, зелена и бела.

Међу новим открићима је и гроб пронађен у централном делу цркве, на крајње неуобичајеном месту за сахрањивање. Дубоко испод нивоа пода цркве краља Милутина, у источном делу западног травеја налази се велика пра-воугаона издужена гробница озиданих бочних страна. Збуњује својим димензијама а пошто је била потпуно пра-зна остају бројне могућности нагађања њене сврхе, циља и коришћења. Почев од саме чињенице да ли је икада била коришћена, и у које сврхе.

У склопу овогодишњих радова у цркви очишћена је и северна капела, онај простор који у бројним варијантама старих истраживача важи као гробно место краљице Теодоре, мајке цара Душана. По старим записима у овом гробу испод пода северне певнице пронађен је 1915. године скелет који се пред очима присутних који су гроб отворили у врло кратком времену претворио у прах и паучину. Но, ти људи су том приликом у том гробу пронашли два предивна прстена од којих је један приписан руци саме Теодоре.

Приликом нашег отварања те исте гробнице нађено је нешто сасвим друго. Најпре у једну камену плочу уклесани запис 1915, VIII (свакако су они први оставили као свој романтичарски белег ознаку о времену отварања гробнице) а потом остатке скелета једног крупног старијег мушкарца и једне млађе жене ситног раста. Остаје, дакле, и даље мистерија о скелету који је не-стао али и чињеница да су у тој гробници биле сахрањене две особе, особе којима је оно нађено прстење припадало.

Радови у цркви манастира Бањска још нису окончани и завршени. Могућа нова открића и сазнања о самој цркви тек претстоје.

Мр Димитрије Мадас

Манастир Бањска